

PROGRAMFORSLAG
STAVANGER ARBEIDERPARTI
2023-2027

Innholdsfortegnelse

1	Innholdsfortegnelse	1
2	Helse og omsorg.....	2
3	Offentlig ansvar for helse	2
4	Forebyggende helsearbeid	3
5	Frivillige og ideelle organisasjoner	3
6	Psykisk helse	4
7	Rus og helse.....	4
8	En trygg og aktiv alderdom.....	4
9	En forsterket legevakttjeneste	6
10	Kvinnehelse	6
11	Skole og barnehage	6
12	Våre barn og ungdommer	6
13	Gode barnehager for alle barn	7
14	Felleskole for alle	7
15	SFO for alle	8
16	Rettferdige oppvekstkår	9
17	Klima og miljø	9
18	Kutte utslipp og skape jobber.....	9
19	Klimautfordringer og transport	10
20	Energieffektivitet og fornybar energi som skaper arbeidsplasser	10
21	Sirkulær økonomi - fra forbruk og avfall til gjenbruk og gjenvinning.....	11
22	En grønn by for trivsel og biologisk mangfold	12
23	By- og stedsutvikling, bolig og mobilitet.....	12
24	Stavanger skal være regionens viktigste by	12
25	En by der alle skal med	12
26	Landbruk og havbruk.....	13
27	Næring, arbeid og kunnskapsbyen	14
28	Arbeidsliv	16
29	Rådgiving i grunnskolen.....	16
30	Kultur, idrett og frivillighet	17
31	Kulturbyen Stavanger	17
32	Frivillighet	18
33	Idrettsbyen Stavanger	19
34	Politisk styring, lokaldemokrati og inkludering	20
35	Stavanger – den internasjonale byen.....	23
36	En tilgjengelig by – for alle	23

37	Seniorpolitikk.....	24
38	Stavanger – kommunen hvor generasjoner står sammen!.....	24
39	En trygg alderdom uten ensomhet	24
40	Den digitale hverdag for eldre – og klarspråk i offentlig informasjon	24
41	Helse- og omsorgstjenester.....	25
42	Motvirke vold og overgrep mot eldre	25
43	Bolig og botilbud.....	25
44	Eldre med minoritetsbakgrunn	26
45	Kultur- og velferdstilbud.....	26
46	Arbeidsliv og livsfasepolitikk	26
47	Støtte de pårørendes innsats	27
48	Ulikhet og barnefattigdom	27

49 Helse og omsorg

50 Helse er viktig for deg og alle du bryr deg om. Noe av det viktigste det offentlige kan gjøre for sine
51 innbyggere er å legge til rette for at vi skal holde oss friske, og at vi får nødvendig hjelp den dagen vi trenger
52 det. For Arbeiderpartiet er det et hovedanliggende å sørge for et helsefremmende samfunn med offentlige
53 helsetjenester som yter gode og likeverdige tjenester. Vi ønsker å stå imot en utvikling mot et todelt
54 helsevesen.

55
56 Arbeiderpartiet vil sørge for at alle i størst mulig grad får mulighet til å ta gode valg for egen helse. Vi vil ha et
57 hjelpeapparat med tjenester som er der pasienten er, og som er tilgjengelig for deg og dine når dere trenger
58 det. Kvaliteten på hjelpen skal være uavhengig av størrelsen på lommeboken.

59

60 Offentlig ansvar for helse

61 Arbeiderpartiet ønsker en sterk offentlig helsetjeneste for å begrense økende sosiale forskjeller. Det er den
62 offentlige helsetjenesten som skal sørge for trygghet i hverdagen for folk. Den skal være så god at private
63 profittbaserte alternativer ikke skal være nødvendige. Arbeiderpartiet vil arbeide for å sikre innbyggerne
64 tilgang på helsehjelp av høy kvalitet utfra hva vi trenger, og ikke ut fra hva vi har råd til å betale selv. Alle skal
65 møtes på en respektfull og verdig måte.

66 Stavanger Arbeiderparti ønsker å sikre befolkningen en mest mulig enkel og rask tilgang på helsehjelp.

67

68 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 69 • styrke fastlegeordningen slik at alle i kommunen har tilgang til legehjelp når de trenger det og innen
- 70 rimelig tid
- 71 • vurdere å opprette flere kommunale legesentre og ansette kommunale fastleger. Næringsdrift skal
- 72 likevel være hovedregelen
- 73 • prioritere det offentlige helsevesen og private-ideelle aktører fremfor kommersielle profittbaserte
- 74 virksomheter
- 75 • sikre etter- og videreutdanning av helsepersonell for å kunne tilby gode og faglig oppdaterte
- 76 tjenester
- 77 • videreutvikle satsningen på velferdsteknologi. Aktuelle instanser skal ha nødvendige verktøy for sikre
- 78 opplæring og bruk i helsetjenesten
- 79 • sørge for en godt koordinert offentlig helsetjeneste som er tilpasset den enkelte bruker. Dette
- 80 gjelder også for de med spesielle og langvarige behov

- lage en konkret og enkel oversikt over tilgjengelige hjelpetilbud fra kommunen, både for ansatte og for befolkningen
- arbeide for å sikre ferdigstilling av nye Stavanger Universitetssjukehus
- arbeide for medisინutdanning med gradsrett ved Universitetet i Stavanger
- Tilby gratis HPV-vaksiner til alle kvinner og menn under 30 år

Forebyggende helsearbeid

Det vil være stadig økte behov i helsesektoren framover. Da er det viktig at vi i størst mulig grad arbeider forebyggende. Vi vet at ensomhet og psykisk uhelse forebygges gjennom å skape gode møteplasser og legge til rette for økt deltakelse på disse. Vi vet at fysisk aktivitet gir bedre helse. Da må vi som kommune legge til rette for at flest mulig får slike tilbud. Etter at Arbeiderpartiet kom i posisjon i 2019, har vi i tillegg innført en rekke ordninger som går direkte på forebygging, folkehelse, og inkludering, som gratis skolemat, reduserte SFO-priser, og styrking av kommunens arbeid for å inkludere barn i lavinntektsfamilier.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- utvide skolematordningen i fellesskolen
- videreføre og utvide tilbudet med fysisk aktivitet for eldre
- videreføre Stavangers egen plan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier i aktivitetene, «Barn vil være med», og sikre ressurser til gjennomføring av planens tiltak
- legge til rette for minst en time fysisk aktivitet per dag i skolen/SFO
- styrke fritidsklubbene slik at de gir et bredere tilbud og har utvidede åpningstider, og også gir et tilbud på lørdager
- sikre at kommunen har gode oppsøkende tjenester for barn og unge også i helger
- utvide tilbudet Ungjobb slik at flere unge gis mulighet for arbeidserfaring og egen inntekt
- sikre at mennesker utsatt for vold i nære relasjoner får tilbud om rask hjelp, og forsterke og videreutvikle dagens tilbud
- arbeide for flere møteplasser for eldre for å forebygge ensomhet, inkludert å stille kommunalt eide lokaler til gratis disposisjon
- bidra til at flere vanskeligstilte familier kan kjøpe egen bolig
- sørge for at all ungdom får god og kvalitetssikret informasjon om risiko ved bruk av rusmidler i alle former
- sikre at personell i førstelinjen får tilgang til kvalitetssikrede kompetansehevingstilbud spesielt rettet mot vektproblematikk hos unge
- satse på «Sammen på vei», et intensivt oppfølgingsprogram for kvinner med sammensatte utfordringer som skal bli mor for første gang

Frivillige og ideelle organisasjoner

Frivillige organisasjoner spiller en svært viktig rolle i samfunnets arbeid med helse – enten i samarbeid med det offentlige, eller gjennom frittstående egenfinansiert arbeid.

Arbeiderpartiet ønsker i større grad å legge til rette for at frivillige kan bidra spesielt for å bekjempe den økende ensomheten i samfunnet. Et fortsatt godt, utvidet og forpliktende samarbeid med frivillige organisasjoner vil være avgjørende for at vi skal sikre et sosialt nettverk for alle.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- støtte opp om den uvurderlige innsatsen som gjøres av frivillige organisasjoner på helsefeltet
- tydeliggjøre og øke kunnskapen om alle tilbudene innenfor helse- og omsorgsfeltet blant alle innbyggere og brukere, og sikre at de forskjellige virksomhetene er godt kjent med hverandres tilbud og samarbeider godt
- være i front i arbeidet med å utvikle og vurdere verktøyet «Pårørendeavtale»
- styrke og synliggjøre ordningen med frivillighetskoordinatorer og frivillighetssentraler

- videreutvikle det gode samarbeidet med ideell sektor og utnytte handlingsrommet i anskaffelsesregelverket. Vi ønsker å prioritere ideelle tjenesteytere og langsiktige avtaler basert på kvalitet

Psykisk helse

God psykisk helse handler om trivsel i hverdagen, tilhørighet, mening i livet og å håndtere vanlige utfordringer som dukker opp underveis. Omtrent halvparten av den norske befolkningen vil oppleve å ha en psykisk lidelse i løpet av livet. Vi vet at dette har store konsekvenser for den det gjelder, både med hensyn til livskvalitet, utdanning, arbeid, relasjoner og øvrig sosialt liv. Tidlig og god hjelp er avgjørende for god prognose og behandlingsresultat for å forebygge varige plager. Vi vet at antall henvendelser til lavterskeltilbud har økt markant både før, men ikke minst under pandemien.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- videreføre Barne- og familiesenteret som et samlande og koordinerende lavterskeltilbud for barn og unges psykiske helse, samt et foreldreveiledningstilbud
- videreføre innsatsteamet for barn i alderen 12 til 18 år som et kommunalt lavterskeltilbud uten behov for henvisning
- styrke arbeidet for forebygging av selvmord, med økt fokus på menn. Arbeiderpartiet har som mål at aktuelle aktører skal ha nødvendig kompetanse for å forebygge selvmord og støtte opp under en nullvisjon mot selvmord gjennom et bredt kurstilbud
- opprettholde og videreutvikle eksisterende tilbud ved Helsehuset, herunder frisklivssentral, livsmestringskurs, forebyggende hjemmebesøk til eldre, ambulerende rehabiliteringsteam, barnepalliasjon, kommunal kreftkoordinator, aktivitetstilbud for yngre demente mm.
- styrke lavterskeltilbud for spiseforstyrrelser med en mer forutsigbar finansiering
- Inkludere målrettet arbeid mot spiseforstyrrelser i tiltakspakken «Ka då itte på»

Rus og helse

Mennesker med rusavhengighet skårer ofte svært dårlig på flere helseindikatorer. Pasienter med ruslidelser har ofte andre psykiske og kroppslige sykdommer. Dette er en sårbar gruppe hvor hjelp må tilbys på mange plan og på mange områder, ofte samtidig og over lengre tid. Kvaliteten på hva slags samfunn vi er, kan vi måle på hvordan vi behandler våre svakeste og mest utsatte grupper.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- sikre et forsvarlig tilbud med oppsøkende helsevirksomhet for de med rusavhengighet som ellers ikke evner å oppsøke dette tilbudet selv
- ha som mål at ingen skal måtte være avhengig av hospits som boform. Ingen skal måtte være bostedsløse eller bo under uverdige forhold i Stavanger kommune
- styrke og utvide lavterskel tilbudet MO -Ung for aldersgruppen 13-25 (Mottaks –og oppfølgingssenter for unge)
- ha som mål å videreutvikle og forbedre etterverntilbudet til personer med rus- eller psykiske utfordringer
- sikre et godt hjelpetilbud til etterlatte etter overdosedødsfall

En trygg og aktiv alderdom

Stavanger hadde i 2022 en dekningsgrad for sykehjemsplasser på 23 prosent. Den demografiske utviklingen med de store etterkrigskullene gjør at det i 2030 vil det være nærmere 3000 flere innbyggere i Stavanger over 80 år, sammenlignet med i dag. Uten nye sykehjemsplasser vil dekningsgraden falle til 15 prosent. Skal vi opprettholde samme dekningsgrad vil det tilsvare 640 nye sykehjemsplasser. Det vil gi kommunen svært høye ekstrakostnader.

Den største utfordringen er imidlertid å sikre tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft. Når vi i dagens samfunn har seks arbeidstakere per innbygger over 67 år, vil dette forholdstallet falle til bare fire i 2035. Vi vil mangle

183 arbeidskraft til å fortsette på samme måte. Heldigvis er det slik at folk i tillegg til å leve lengre, også holder
 184 seg friske lengre.
 185

186 Stavanger Arbeiderpartiet ser på det som viktig å sikre et fullgodt tilbud til våre eldre hele livet. Det må vi
 187 gjøre ved å bygge et differensiert tilbud som passer alle. Arbeiderpartiet vil satse videre på «Leve HELE
 188 LIVET». Det er en kvalitetsreform for eldre hvor målet er at eldre kan mestre livet lenger og på den måten ha
 189 en trygg, aktiv og verdig alderdom.
 190

191 Arbeiderpartiet mener at det å mestre sin egen hverdag og bidra til fellesskapet er helt avgjørende for å leve
 192 verdige og innholdsrike liv. Det digitale utenforskapet øker med alderen. Derfor bør kommunen ta et større
 193 ansvar for å ruste sine innbyggere til en digital hverdag, også knyttet til offentlige tjenester.
 194

195 **Stavanger Arbeiderparti vil:**

- 196 • videreføre økt grunnbemanning på sykehjemmene
- 197 • videreføre gratis trygghetsalarm, innført i 2022, for alle som trenger det
- 198 • bygge et tilstrekkelig antall alderstilpassede boliger. Disse bør ha tilgang til felles- og
 199 servicefunksjoner, sammen med gode teknologiske løsninger. Det kan bygges både i kommunal regi
 200 samt ved å stille krav til private utbyggere
- 201 • sikre et tilstrekkelig antall dagsenterplasser
- 202 • forsterke «Omsorg pluss» som et botilbud for de brukerne som er i behov for et tilpasset tilbud, men
 203 ikke har behov for sykehjems plass
- 204 • at nye sykehjem skal vurderes bygget med studentboliger i umiddelbar nærhet slik at studenter kan
 205 bidra i sosiale aktiviteter o.l. mot billigere husleie
- 206 • bygge et nytt sykehjem i Jåttåvågen med minimum 150 plasser innen 2026, og ut fra behov vurdere
 207 samlokalisering med bofellesskap for eldre og «Omsorg pluss»-boliger
- 208 • igangsette byggetrinn 2 på Ramsvigtunet, og vurdere utvidelse av Blidensol sykehjem for demente
- 209 • arbeide for å øke utdanningskapasiteten i yrker som typisk jobber innen eldreomsorgen
- 210 • arbeide for å rekruttere personell med relevant utdanning innen helseomsorg, men som i dag
 211 arbeider utenfor sektoren
- 212 • at heltidsstillinger skal være hovedregelen
- 213 • ha fullt trykk på iverksettelse av tiltakene i plan for heltidskultur (2022-2034)
- 214 • se på muligheten for å innføre langvakter i turnus og årsturnus i samråd med tillitsvalgte
- 215 • fortsette å styrke bemanningen i hjemmebaserte tjenester i tråd med «Leve HELE LIVET»
- 216 • vurdere forsøk med studentdrevet post på sykehjem hvor studenter veiledes av erfarent
 217 helsepersonell som rekrutterende tiltak
- 218 • ha som mål at det skal være tilbud om aktivitet fører ved alle sykehjem
- 219 • vurdere å utvide tilbudet med hverdagsrehabilitering til lengre sammenhengende perioder for eldre
 220 med behov for eller ønske om å bo lengst mulig hjemme
- 221 • videreføre Stavanger kommunes arbeid med husassistenter på sykehjem for å avlaste medisinfaglig
 222 personale
- 223 • at alle nye sykehjem skal ha eget kjøkken
- 224 • sykehjemsplasser skal være enerom med bad
- 225 • videreføre samboergaranti på sykehjemmene
- 226 • opprette bemanningssentere for kommunalt helsepersonell som alternativ til kommersielle
 227 bemanningsbyråer
- 228 • opprette prosjektet «Unge hjelper eldre» for å sikre kunnskapsoverføring mellom generasjoner, gi
 229 arbeidserfaring og kompetanse til yngre og for å forebygge ensomhet
- 230 • at eldre skal få hjelp til å mestre sin digitale hverdag, gjennom å støtte dagens tilbud og vurdere et
 231 eget kommunalt servicesenter for å gi den opplæring og støtte som trengs
 232

En forsterket legevakttjeneste

Legevakten er døgnbemannet med høykompetent helsepersonell i form av sykepleiere og leger som sikrer helsehjelp ved ulykker eller akutt sykdom. Legevakten er grunnmuren i vår akuttmedisinske kjede, og Stavanger Arbeiderparti ser på det som svært viktig å både bevare og utvikle et førsteklasses legevakttilbud for våre innbyggere.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- redusere svartiden på telefon hos legevakten
- sikre nok fast ansatte leger på legevakten til at vaktbelastningen for fastleger er håndterbar
- jobbe for å ha en tilstrekkelig grunnbemanning av sykepleiere på legevakten for sikre en forsvarlig arbeidsbelastning og gode tjenester
- styrke fastlegeordningen og på den måten sørge for at flest mulig halvaktuelle problemstillinger ikke havner på legevakten
- bedre de merkantile støttefunksjonene slik at helsepersonell kan jobbe mest mulig med helseoppgaver
- arbeide for å styrke det interkommunale tilbudet om voldtekstmottak
- ha som mål at legevakten kan tilby et bedre tilbud til dem med komplekse problemstillinger, inkludert psykisk uhelse

Kvinnehelse

Det er fortsatt store kunnskapshull om effekt av behandling på typiske sykdommer for kvinner. Spesielt gjelder dette for sykdommer hos yngre og eldre kvinner. Det fører til at kvinner ikke alltid får like god diagnostisering og behandling for sykdommer som rammer begge kjønn. Det er derfor viktig å prioritere kvinnehelse for å sikre likeverdige helsetjenester. Det er viktig å skape åpenhet om kvinnehelse og sykdommer som er tabubelagt, og satse på kunnskap om kvinnehelse og bedre utredning, behandling og oppfølging i helsetjenesten.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- prioritere kvinnehelse for å sikre retten til likeverdige helsetjenester
- kjønnsperspektivet må sikres i kommunale satsinger, planer, strategier og rapporter
- Vurdere å etablere ordning med gratis prevensjon for unge jenter og kvinner opp til 25 år
- bedre jenter og kvinners reproduktive helse, og sikre kommunalt tilbud til kvinner som opplever spontanaborter eller svangerskapsavbrudd og har behov for oppfølging i etterkant
- sikre en god kommunejordmordtjeneste

Skole og barnehage

Våre barn og ungdommer

Alle barn skal ha like muligheter til å bli hva de vil, uansett hvem foreldrene er, hvilke yrker de har, hvor de kommer fra, eller hvor i kommunen de bor. Det er grunnlaget for Arbeiderpartiets oppvekstpolitikk. Alle barn og unge har rett til å ha det trygt i barnehagen og på skolen, med ansatte som har relevant utdanning og som har nok tid til å gi barna den oppmerksomheten de har krav på. Stavanger Arbeiderparti er en garantist for fellesskolen. Vi vil sikre en arena hvor vi lærer hverandre å kjenne på tvers av det som ellers deler oss, for å bygge samhold og fellesskap. Godt samarbeid mellom foresatte og skole er en forutsetning for at vi lykkes. Rutiner for trygge overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring må være på plass. En god oppvekst varer hele livet. Vi vil alltid jobbe for at Stavanger skal være Norges beste by å vokse opp i.

Det er viktig at kommunen og politiet samarbeider for å forebygge den negative utviklingen vi ser i enkelte ungdomsmiljøer. Det skjer primært gjennom god og riktig forebygging gjennom arbeid sammen med skolene, idretten og frivillige organisasjoner, slik at vi i størst mulig grad forhindre at ungdommer faller utenfor.

Gode barnehager for alle barn

Barnehagen skal være et trygt og godt sted å ta sine første skritt. Tidlig innsats starter i barnehagen med dyktige fagfolk som har tid til å følge opp hvert enkelt barn. Gjennom lek og utforskning utvikler barna ferdigheter de tar med seg videre i livet. Gode barnehager bidrar også til likestilling og inkludering. Barn med særlige behov skal raskt få den hjelpen de trenger og har rett til. Vi vil at barna skal møte enda flere kompetente og kvalifiserte voksne som ser barnas behov og har forutsetninger for å møte dem.

Arbeiderpartiet har allerede innført et nytt supplerende barnehageinntak og bygger flere nye barnehager i ulike press-soner i kommunen. Månedsprisen på barnehage er redusert, samtidig som vi lokalt har innført søskenrabatt mellom barnehage og SFO.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- øke grunnbemanningen i barnehagene
- fortsatt ha to barnehageopptak i året
- ha som førende prinsipp å tildele plass i nærbarnehagen
- øke kompetansen i barnehagene, og ha som mål at minst halvparten av de ansatte skal være barnehagelærere
- fortsette å sikre gode uteområder i alle kommunale barnehager
- sikre at alle ansatte har kompetanse til å forebygge, avdekke og stanse krenking og mobbing
- styrke etter- og videreutdanningen av ansatte i barnehager, sørge for at de får uttelling for formell og relevant kompetanse, og motivere assistenter til å ta fagbrev
- beholde søskenmoderasjon for de som har barn både i barnehagen og i SFO
- øke kompetansen om seksuelle overgrep og vold mot barn i barnehagen blant ansatte, og gi barn i barnehagealder kunnskap om kropp og grenser
- legge til rette for mer fysisk aktivitet i barnehagen gjennom samarbeid med idrett og frivillige organisasjoner
- sikre at minoritetsspråklige barn får den hjelpen og språkopplæringen de trenger i barnehagen for å lære seg norsk og mestre overgangen til skolen
- legge til rette for at minoritetsrådgivere i skolene involveres i nærliggende barnehager
- at nye barnehager skal være offentlige eller ideelle private
- fortsette å fremskynde bygging av barnehager i pressområder
- Rekruttere flere menn til arbeid i barnehagene
- Bidra til en god skolestart ved å formidle informasjon om barna fra barnehage til skole

Fellesskole for alle

Vi vil sikre alle barn i Stavanger grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter tidlig.

Skolens oppdrag er både å danne og å utdanne. Arbeiderpartiet mener dannelsesoppdraget har en viktig rolle i skolehverdagen. Arbeiderpartiet ønsker også en mer praktisk og variert skoledag. Vennskap og sosiale ferdigheter er avgjørende for læring og for å hindre utenforskap. Det må jobbes mer systematisk for at de yngste raskt blir en del av et sosialt fellesskap. Tidlig innsats må prioriteres, slik at alle elever med særlige behov får nødvendig hjelp og tilrettelegging så snart behovet oppstår.

Grunnskolen skal forberede og motivere for alle utdanninger. Den skal være og oppleves som en reell forberedelse både for elever som velger yrkesfag og for elever som velger studieforberedende i videregående opplæring. Arbeiderpartiet er opptatt av å rekruttere, beholde og utvikle flere lærere i skolen. Kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver for sine ansatte.

Arbeiderpartiet har økt de generelle bevilgningene til skolene i siste periode. Mange elever i Stavangerskolen får allerede gratis skolemat, og vi ønsker at enda flere barn og unge ved byens skoler skal bli en del av ordningen fremover. Vi har også styrket miljøteamene i kommunens ungdomsskoler med mange nye stillinger.

336 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 337 • videreføre styrking av rammene til skolen slik at det blir færre elever per lærer og øke
- 338 voksentettheten
- 339 • prioritere en mer lekbasert pedagogikk i de første skoleårene, for å øke trivsel og lærelyst i
- 340 overgangen mellom barnehage og skole
- 341 • øke fysisk aktivitet i skolen for å bidra til bedre trivsel, bedre relasjoner og bedre læring
- 342 • fortsette å styrke svømmeopplæringen i Stavanger
- 343 • iverksette tiltak for å løfte elevenes motivasjon og øke bruken av praktisk læring i ungdomsskolen
- 344 • sikre at alle kommunens skoler er universelt utformet og tilgjengelige, slik at elever kan gå på sin
- 345 nærscole
- 346 • vurdere en utvidelse av mentorordningen for nyutdannede lærere til å bli toårig
- 347 • jobbe for at samtlige skoler har tilgang til verksted, sløydsal, laboratorium eller tilsvarende
- 348 læringsarenaer for å stimulere til mer variert opplæring
- 349 • legge til rette for at ungdomsskolene har tilbud om elevbedrift og utplassering i arbeidslivet
- 350 • jobbe for å motivere enda flere elever i ungdomsskolen til å velge yrkesfag
- 351 • legge til rette for at elever skal kunne velge nynorsk som opplæringsspråk i alle kommunedelene, i
- 352 samsvar både med opplæringsloven og den nye språkloven.
- 353 • sikre at alle ansatte i skolen har faglig kompetanse til å forebygge, avdekke og stanse krenking og
- 354 mobbing
- 355 • satse videre på det kommunale Mobbeombudet
- 356 • styrke skolenes kompetanse om psykisk helse og utenforskap og videreføre satsingen på
- 357 skolehelsetjenesten med mål om at helsesykepleier skal være til stede på skolen hver dag
- 358 • sikre at PPT har de rammene de trenger for å ivareta sitt lovpålagte mandat
- 359 • prioritere tiltak for å sikre nok spesial- og sosialpedagogisk kompetanse i skolen, inkludert å legge til
- 360 rette for at flere tar etter- og videreutdanning
- 361 • fortsette satsingen på styrkede miljøteam ved skolene
- 362 • ved behov tilsette personale med helse- og sosialfaglige utdanninger i faste stillinger, og bedre
- 363 tilgangen til kurs og videreutdanning
- 364 • at ansatte i skoler skal ha nødvendig kompetanse om vold, overgrep og omsorgssvikt, og at regler for
- 365 varsling er kjent og blir fulgt
- 366 • arbeide for at alle skoler skal ha faste vaktmestere og renholdere
- 367 • begrense bruken av Chromebooks og annen skjermbruk i skolen, særlig i småskolen
- 368 • sikre at elevene kan arbeide med penn og papir, trykte læremidler og lesebøker ved siden av
- 369 digitale læremidler
- 370 • jobbe med konsentrasjonsfremmende tiltak og skape bevissthet rundt bruk sosiale medier og
- 371 mobilpauser
- 372

373 SFO for alle

374 Stavanger Arbeiderparti har allerede innført gratis SFO på 1. trinn og har Norges billigste storby-SFO på 2-4.

375 trinn. Dette bidrar til å utjevne sosiale forskjeller og til å gi barnefamilier en bedre økonomi i tøffe

376 økonomiske tider.

377

378 SFO er en viktig arena for barns oppvekst og læringsmiljø. Gjennom lek, læring og relasjoner, både til barn og

379 voksne, bidrar SFO til fundamentet for et godt liv. SFO skal være en trygg arena med kompetente ansatte

380 som stimulerer både til faglig og sosial utvikling og læring. Stavanger har fått etablert ny bachelor-utdanning

381 ved UiS, og det er viktig å støtte opp om denne for å sikre økt kvalitet i tjenesten.

382

383 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 384 • beholde gratis SFO for 1.trinn og redusere pris på 2-4.trinn - med mål om å gjøre 2. klasse gratis
- 385 • sikre at ansatte får relevant etter- og videreutdanning
- 386 • legge til rette for hele stillinger i samarbeid mellom SFO og skole

- følge opp rammeplanen med nye vedtekter med bemanningsnorm og krav om innhold og kompetanse
- støtte opp om ny bachelor-utdanning i skolefritidspedagogikk ved UiS
- avsette ressurser til å ivareta barn med særlige behov

Rettferdige oppvekstkår

For å møte det økende hjelpebehovet for barn og unge med psykososiale vansker, og samtidig tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft, vil Arbeiderpartiet legge til rette for varierte hjelpetiltak som ivaretar de svært forskjellige hjelpebehov barn og unge har.

Barn som sviktes av sine nærmeste, skal være trygge på at fellesskapet stiller opp for dem. Alle barn har krav på tidlig og god hjelp, beskyttelse og omsorg når det trengs. Barnevernet skal fange opp barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling. Barnevernet møter de mest sårbare barna og familiene i samfunnet. Arbeiderpartiet vil styrke barnevernet med flere stillinger og kompetanseheving for de ansatte.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- styrke lavterskeltilbudene rettet mot barn- og unge og deres familier, blant annet ved å tilby mer variert hjelp på ulike arenaer
- støtte opp om det nyetablerte barne- og familiesenteret i kommunen og inkludere et innsatsteam som kan hjelpe barn og unge utenfor vanlig arbeidstid
- tilsette flere familiekoordinatorer
- følge med på satsing og resultat der levekårsutfordringene er størst: Hillevåg, Kvernevik og Storhaug, og følge opp der det er nødvendig
- at Lenden skal bestå, og legge til rette for bedre samhandling med PPT for å dra nytte av hverandres kompetanse, tilnærming og arbeidsmetoder
- jobbe for at barn som har bruk for tilrettelegging i STA og STOLT-avdelinger skal få dette
- styrke tiltak for raskt å fange opp barn med høyt skolefravær, og tilby hjelp til foreldre og foresatte for å snu den negative situasjonen
- videreutvikle samarbeidet mellom barnevernet og Stavangerskolen for å medvirke til at alle barn fullfører skoleløpet
- styrke det kommunale barnevernet gjennom å sikre at ansatte har tilgang til nødvendig kompetanseheving, og vurdere å innføre bemanningsnorm
- at ansatte i barnevernet kompenseres for relevant masterutdanning
- jobbe for hele og faste stillinger i barneverntjenesten
- sørge for grundig opplæring av de ansatte i implementeringen av ny barnevernslov
- at barnevernet skal tilby veiledning og miljøterapeutisk hjelp hjemme hos familier
- vurdere å opprette egen avdeling i barnevernet for barn som er under ettervern
- jobbe aktivt for at kommunen finner gode løsninger som gjør at flere vil bidra som fosterhjem, beredskaps- og besøkshjem for barn som trenger slik oppfølging

Klima og miljø

Kutte utslipp og skape jobber

Verden står midt i en klimakrise og en naturkrise. Stavanger kommune skal redusere de totale klimagassutslippene med 80 prosent innen 2030. Kommunen er valgt ut som en av 112 europeiske byer som skal delta i et program for å bli klimanøytrale byer innen 2030. Dette forplikter på tvers av alle sektorer som energi, bygninger, avfallshåndtering og transport, med tilhørende investeringsplaner.

Stavanger Arbeiderparti vil videreutvikle Energihovedstaden og legge til rette for at næringslivet og innbyggerne skal kunne ta gode miljø- og klimavalg, samtidig som det skapes nye og trygge jobber.

Klimautfordringer og transport

Den spredte utbyggingen i by- og region, samt lange avstander mellom bolig, barnehage og skole og arbeidsplass har ført til at privatbil er foretrukket transportmiddel. Utslipp av klimagasser fra transportsektoren står for mer enn 50 prosent av utslippene i Stavanger, og veitransporten alene cirka 30 prosent. Samtidig fører trafikkveksten til køer og sprengt veikapasitet. Det betyr at vi må legge til rette for at flere skal finne det attraktivt å bruke andre transportmidler, enten det er kollektivløsninger, sykkel, gange eller andre utslippsfrie transportmåter.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- legge til rette for rask overgang til utslippsfri transport
- sikre god og hensiktsmessig tilgang til ladeinfrastruktur i hele byen for av elbiler og tungtransport
- vurdere å forbeholde områder i Stavanger sentrum for utslippsfrie kjøretøy og varetransport
- sammen med fylkeskommunen sørger for at kollektivtrafikken blir utslippsfri innen 2030
- være med å sikre fullføringen av sykkelstamveien mellom Forus, Sandnes og Stavanger og sørge for effektive og trafikksikre sykkelveier mellom boligområder og sentrum, andre handelssentre og viktige arbeidsplassområder, skoler og barnehager
- etablere trygge plasser for parkering av sykler i boligområder og næringsområder, og sette krav om dette ved nye utbygginger
- etablere trygge og effektive gangveier og stier som er tilpasset naturen Trafikksikre skoleveier skal prioriteres
- igangsette tiltak som bidrar til økt gange og sykkelbruk
- arbeide for at flere velger kollektivt fremfor privatbil. Skader på naturen ved fremføring av bussveitraséen skal begrenses
- være pådriver for et godt og rimelig kollektivtilbud for områder som ikke er dekket av et bussveitilbud og bedre kollektivtilbudet mellom Stavanger sentrum og Ullandhaug-området
- jobbe for å gjøre kollektivtransporten så billig og effektiv at mange flere benytter den fremfor privatbil
- arbeide for gode kollektivtilbud for Finnøy og Rennesøy
- videreføre og forbedre ordninger som letter mulighetene for en sømløs transport fra hjem til arbeid
- effektivisere bruken av parkeringsarealer ved sambruk mellom bedrifter og grunneiere i store områder for handel
- arbeide aktivt for at Stavanger kommunes mål om at havner, hurtigbåter og ferjer skal være utslippsfrie innen 2030 i samarbeid med havnevesenet, fylkeskommunen og private transportselskap
- etablere anlegg for batterilading, og ved behov, anlegg for fylling av fornybart drivstoff for hurtigbåter og ferjer
- sikre landstrømstilknytting for cruiseskip og andre ved Bjergstedsområdet i Stavanger havn
- redusere belastningen ved anløp av cruiseskip ved å opprettholde flyttingen av skip fra indre havn og lengre ut til Bjergstedsområdet, begrense hvor mange skip som samtidig kan legge til i Stavanger havn og begrense antallet årlige anløp
- arbeide opp mot nasjonale myndigheter for å få utslippsfri innseiling til Stavanger, Lysefjorden og andre fjorder i regionen
- legge til rette for ladning av elektriske båter i gjestehavner i kommunen
- jobbe med å gjøre en energi- og klimagassutslippskalkulator tilgjengelig for innbyggerne for å stimulere til ytterligere reduksjon av energibruk og klimagassutslipp

Energieffektivitet og fornybar energi som skaper arbeidsplasser

Mer effektiv utnytting av elektrisk kraft og lokal produksjon av utslippsfri energi fra solceller, jordvarme og lokale vindturbiner kan styrke energibalansen og sørge for mer energi til ny industriaktivitet og arbeidsplasser. Redusert strømforbruk og lokal produksjon må stimuleres slik at kostnadene for husholdninger og bedrifter blir lavere. Lokale støtteordninger som supplement til statlige ordninger ved isolering av eldre bygninger, og for å etablere energieffektive løsninger ved nybygg, må utvikles.

For å nå klimamålene må bruk av utslippsfri energi i anleggsvirksomhet og energiproduksjon fases ut og erstattes med fornybar energi. Byregionen må være i fremste rekke for å utvikle og ta i bruk smarte og effektive løsninger for sparing av energi og for å etablere lokalt samarbeid om energiproduksjon i samspill med sentrale energileverandører, bedrifter og innovasjonsmiljøer i Norge og utlandet samt med Universitetet i Stavanger. Vår region må fremstå som et interessant pilotområde som kan tiltrekke seg finansiering og kompetanse.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- etablere flere og mer målrettede tiltak, slik som støtte til solcelleanlegg, jordvarme, varmepumper, stasjonære batterier og etterisolering av bolighus og næringsbygg
- etablere kraftproduksjon ved hjelp av målrettede støttetiltak. Energiproduksjon fra solceller, lokale vindturbiner og jordvarme kan etableres kan inngå i piloten. Det må jobbes inn mot myndighetene i samarbeid med Lyse for å få godkjenning til å levere overskuddsstrøm til nettet
- utnytte nær- og fjernvarme der det er hensiktsmessig
- kommunale bygg må få gradvis lavere klimagassutslipp og utvikles fra passivhus, via nullenergibygging og pluss-hus til nullutslippsbygg i 2030. Klimaregnskap skal brukes i vurderingsgrunnlaget for valg av løsninger
- at kommunen skal stille krav til at anleggs- og byggevirksomheten i kommunale prosjekter skal være utslippsfri innen 2025 og stimulere til at hele bygge- og anleggsvirksomheten i kommunen utslippsfri innen 2030

Sirkulær økonomi - fra forbruk og avfall til gjenbruk og gjenvinning

Vi bruker naturens ressurser i et langt større tempo enn naturen selv klarer å fornye seg. Vi må endre kursen for å sikre at fremtidige generasjoner kan utnytte naturens ressurser på en bærekraftig måte og opprettholde det biologiske mangfoldet. Stavanger-regionen skal være blant de fremste i landet for å utvikle gode løsninger på sirkulær økonomi. Vi må produsere mer av mindre, med mindre energi. Produktene må vare lengre, repareres og nyttes av flere. Etter bruk må varer og utstyr kunne separeres og nyttes til å lage nye produkter eller utnyttes til energi. Restavfallet må bearbeides og gjenbrukes som innsatsfaktorer i nye verdikjeder slik at vi unngår søppel som forurenser naturen. Vi må unngå at giftige kjemikalier og plast slippes ut i naturen. Ved forbrenning må forurensing begrenses og CO₂ fanges og lagres.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- øke kunnskapen om reparasjon gjennom kurs og aktiviteter i nærgjenbruksstasjonene
- opprette gjenbruk for byggebransjen i samarbeid med IVAR
- sørge for at sirkulær økonomi gjennom gjenvinning, gjenbruk, levetid, muligheter for reparasjon og resirkulering alltid vurderes ved kommunale anskaffelser, og bruke de beste verktøy for å analysere og styre energibruk, miljø- og klimabelastning.
- holde ressurser i kretsløpet for produksjon og bruk så lenge som mulig ved å legge til rette for og støtte til lokalstyrte låne-, bytte- og gjenbruksinitiativer, og reparasjon av klær, verktøy og andre bruksgjenstander
- øke andelen av husholdningsavfall som utsorteres til materialgjenvinning og støtte opp om IVARs arbeid med å utvinne biologisk gjødsel fra kloakk.
- fortsette å støtte Rogaland Matsentral og andre organisasjoner som jobber mot matsvinn
- øke kunnskap hos barn og unge om matsvinn gjennom undervisning i skolen
- øke fokus på forbrukeres omstilling, særlig knyttet til matsvinn og gjenbruk i den årlige mobilitetsuken
- prioritere materialgjenvinning av bioressurser fremfor brenning og utnytte dette lokalt
- være pådriver for å få etablert karbonfangst og lagring fra Forus energigjenvinning
- minimere bruken av plast i handel, byggenæringen og landbruket - og etablere ordninger for oppsamling og gjenbruk
- informere innbyggerne og bedrifter om mikroplast i hverdagsprodukter og hvorledes dette kan unngås
- i samarbeid med frivillige bidra til å rydde opp og holde naturen ren

- utarbeide en kommunal plan for reduksjon av søppel i hele kommunen

En grønn by for trivsel og biologisk mangfold

Tilgang til ren luft, rent drikkevann og redusert forurensning og støy er avgjørende for vår helse og livskvalitet. Sjøen og naturområder på land skal være tilgjengelig for kommunens befolkning.

Å verne natur og grøntområder i en by og et lokalmiljø oppfyller flere mål samtidig. For både barn og voksne gir grøntområder muligheter for fysisk utfoldelse i friluft, naturopplevelse og sosiale aktiviteter som bidrar til god fysisk og psykisk helse. Grønne områder gir dessuten grunnlag for et rikere biologisk mangfold, noe som igjen gir vern for truede arter og bedre livsbetingelser for den delen av den ville naturen som vi har vedtatt og ønsker å bevare, både fordi den har en egenverdi og fordi menneskenes liv i siste instans er avhengig av intakte økosystemer.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- i størst mulig grad bevare og videreutvikle Stavangers grøntstruktur som bruks- og rekreasjonsområder for mennesker, for naturmangfold, og for å bidra til klimatilpasning
- skjerme landbruksjord og naturverdier mot omdisponering og utbygging i tråd med kommunens jordvernmål og mål om arealnøytralitet for naturverdier
- verne lyngheier som er definert som truet naturområde
- bruke naturen og skogen aktivt i klimapolitikken for å øke karbonlagringen
- utarbeide en hyttestrategi for å bevare naturen
- iverksette tiltak for å skåne grøntområdene bedre

By- og stedsutvikling, bolig og mobilitet

Stavanger skal være regionens viktigste by

Stavanger Arbeiderparti vil styrke Stavanger som regionsenter for kultur, handel, næring og service.

Stavanger skal være en kommune med et attraktivt sentrum som drivkraft, og levende bydeler som skal utvikles på egne premisser. Kommunen skal bygges som en mer kompakt by, med kort vei mellom boliger, arbeidsplasser og servicetilbud. Det skal være gode transportløsninger i hele kommunen med godt samspill mellom by og land. Et sterkt regionsenter gir hele Nord-Jæren og er avgjørende for regionens identitet og tiltrekningskraft.

Stavanger Arbeiderparti ønsker at Stavanger skal ta initiativ til ytterligere forbedringer når det gjelder kommunestrukturen i området. Dette vil kunne bidra til at de samlede ressurser blir bedre utnyttet og at kommunene tilføres flere oppgaver, noe som vil være en styrking av det lokale folkestyret.

En by der alle skal med

Stavanger Arbeiderparti ønsker en grønnere og mer framtidsrettet by med plass til alle. Nær- og bomiljø er avgjørende for folks trivsel og livskvalitet. Vi vil sette strengere krav til kvalitet i all by- og stedsutvikling i kommunen. Byens identitet, særpreg og kvaliteter skal ivaretas og videreutvikles.

Mer kompakt byutvikling er avgjørende for å møte framtidens klimautfordringer og for å verne landbruksjord og natur. Stavanger Arbeiderparti vil prioritere fortetting i sentrum og langs kollektivaksene. Byutvikling skal brukes aktivt for å styrke folkehelsen og forebygge ensomhet. Stavanger Arbeiderparti vil legge til rette for gode og varierte møteplasser og inkluderende byrom.

Verdiskaping og styrking av lokalt næringsliv og jordbruk skal stå sentralt i kommunal planlegging. Styrking av byens urbane kvaliteter er avgjørende for at Stavanger skal lykkes med å tiltrekke seg framtidens arbeidsplasser og arbeidstakere.

Natur og kulturlandskap er en viktig del av kommunen, og beliggenheten ved hav og fjord gir byen unike kvaliteter. Vi må samtidig sørge for god tilgang på grønne lunger også inne i bykjernen og bydelene.

Stavanger Arbeiderparti vil planlegge utviklingen av nye, større boligområder slik at skoler, barnehager, idrettsanlegg, kollektivløsninger og annen infrastruktur er på plass samtidig som folk flytter inn. Vann, kloakk og elektrisitet må tas inn i planleggingen på et tidlig tidspunkt slik at framtidig graving i sentrum og bydelene kan reduseres til et minimum.

Enkelte bydeler i kommunen har større levekårsutfordringer enn andre. Stavanger Arbeiderparti vil sikre byens innbyggere like muligheter og forebygge store sosiale forskjeller og jobbe for statlige midler til dette formålet.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- ta initiativ for å videreføre arbeidet med å forbedre kommunestrukturen i regionen
- sikre at fellesskapets interesser prioriteres først i byutviklingen
- legge til rette for at flere skal bo, arbeide og handle i sentrum
- ta initiativ til en omfattende idékonkurranse for framtidig bruk av torget i Stavanger
- styrke Stavanger som universitetsby. Videreutvikle Ullandhaug-området og sørge for at flere studenter bruker og bor i sentrum
- ha et ekstra løft der hvor utfordringene er størst, og styrke områdesatsingene i Hillevåg, Kvernevik og på Storhaug
- øke tilsynet med byggebransjen og styrke arbeidet mot sosial dumping
- bevare og legge til rette for god arkitektur, blant annet ved å støtte opp om den opprettede byarkitektavdelingen, og på den måten gjøre Stavanger til en foregangskommune for arkitektonisk kvalitet i offentlige bygg
- ta vare på Trehusbyen og styrke informasjonsarbeidet hos Byggesak og Byantikvar
- sette særlig strenge krav ved nybygging og fortetting i eksisterende småhusområder
- ta vare på våre grønne og blå lunger, ruste opp parkene og sørge for flere trær og benker i hele byen
- sikre fri ferdsel i strandsonen, skape nye turveier og legge til rette for turaktivitet i hele kommunen
- styrke satsingen på universell utforming
- arbeide for tilstrekkelig bredbåndskapasitet i hele kommunen
- prioritere kvinner ved oppkalling av nye gater og oppføring av nye statuer
- fortsette å ruste opp flere av byens parker og byrom med fasiliteter som toaletter, drikkefontener, benker, belysning og fellesgriller
- i samarbeid med boligbransjen, jobbe for å redusere saksbehandlingstiden i plansaker
- gjennomgå kravene og normene Stavanger kommune har, med mål om å få raskere saksbehandling. Krav og normer som ikke er strengt nødvendige bør fjernes
- legge til rette for at flere utvikler og skalerer opp innovative konsepter med rimelige boliger, blant annet gjennom kommunens egne innsats på den tredje boligsektoren (for eksempel leie til eie prosjekter)
- starte arbeidet med å utvikle Østre Havn som Stavangers nye, store utviklingsprosjekt for framtidige boliger, arbeidsplasser og øvrige fasiliteter, og på den måten styrke sentrums attraktivitet
- ha som mål å innføre kommunal bankgaranti som sikring for egenkapital for blant annet førstegangsetablerer og alene-forsørgere
- være tett på arbeidet med utvikling av Nytorget, med spesiell oppmerksomhet på å sikre best mulig fasilitetene til ungdom og kulturaktører
- vurdere mulighetene for å ta over ansvaret for kollektivtrafikk fra fylkeskommunen
- ha strenge reguleringer for elsparkesykler slik at innbyggere ikke risikerer forsøpling av uterom, og opplever fortau og veier som utrygge
- fortsette satsingen på bysykler, men utvide både antall sykler og ikke minst hente- og leveringssteder

Landbruk og havbruk

Stavanger kommune er en av landets største jordbrukskommuner og en stor havbrukskommune. Kommunen har en betydelig produksjon av tomater, lam, melk, fjørfe og fiskeoppdrett. Jordbruk og havbruk er i dag, og vil fortsatt være, en sentral næring på øyene i kommunen.

646

647 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 648 • sikre de langsiktige vilkårene for jordbruket gjennom et sterkt jordvern og ved å ivareta langsiktige
- 649 grenser for jordbruk
- 650 • inkludere Stavangers andel av Stortingets jordvernmål i kommunale planer
- 651 • legge til rette for et mer klima- og miljøvennlig jordbruk
- 652 • sikre støtte til utbedringer og vedlikehold av turstier i kulturlandskap og beitemark
- 653 • arbeide for en bærekraftig utvikling av havbruksnæringene, der miljø-, fellesskapsinteressene og
- 654 næringshensyn blir ivaretatt
- 655 • sikre det biologiske mangfoldet i kommunen og sørge for kommunal innsats mot uønskede arter,
- 656 som blant annet sitkagran

657 Næring, arbeid og kunnskapsbyen

658

659 Stavanger Arbeiderparti har tatt tydelige og aktive grep om nærings- og arbeidslivspolitikken, noe som viser
660 at det er store forskjeller på hvem som styrer en kommune. Flere faste hele stillinger i offentlig sektor og fast
661 ansatte vikarer i helse og omsorgssektoren og seriøsitetsbestemmelser som setter tydelige krav til et
662 anstendig og seriøst arbeidsliv, både i offentlig og privat sektor, er eksempler på dette. Kommunen må bruke
663 innkjøpsmakten sin til å fremme anstendige arbeidsvilkår hos leverandører, men også for å fremme økt grad
664 av innovasjon.

665

666 En av de viktigste oppgavene vi har som parti, er å legge til rette for at bedrifter etablerer seg i Stavanger.
667 Energi hovedstaden er en viktig satsing. Denne merkevaren er nå anerkjent av både næringene og
668 myndigheter. Stavanger Arbeiderparti vil fortsette satsingen på Energi hovedstaden som merkevare og sikre
669 at Stavanger kommune har den ledende rollen i å koordinere og tilrettelegge for at aktører innenfor
670 energiområdet jobber sammen for å styrke regionens posisjon i nasjonalt og internasjonalt energiarbeid.

671

672 Ved hjelp av kunnskap, både akademisk og yrkesfaglig, må vi sørge for en utvikling som tar vare på både
673 miljø og befolkning. Derfor er støtte til lokale og regionale forskningsmiljøer viktig. Det blir sentralt for dette
674 arbeidet å koble forskning, innovasjon, industri og kapital tettere sammen i strategiske satsinger. Vi skal også
675 fortsette arbeidet med å legge til rette for arenaer for innovasjon og testing av nye ideer, samt styrke
676 samhandlingen mellom de ulike aktørene, for eksempel på Ullandhaug hvor alt ligger til rette for å skape et
677 unikt innovasjonsmiljø, som vi kaller "Innovasjonsdistrikt Ullandhaug".

678

679 For å sikre Stavanger som en attraktiv by for studenter, må vi også være pådrivere for å opprette nye
680 utdannings- og kompetansetilbud, -også utover behovet for studier innenfor medisin, juss og psykologi. I
681 tillegg må Stavanger i større grad fremstå som en attraktiv by for studenter. Næringsliv og offentlige
682 arbeidsgivere må legge til rette for et godt samarbeid med studentene og forstå deres behov, slik at flere
683 søker seg hit, og blir værende etter ferdige studier. Vi må også være pådrivere for å opprette nye
684 utdannings- og kompetansetilbud som trengs i omstillingen vi står inne i, både for yrkesfaglig og akademisk
685 utdannede.

686

687 Det vil være et stort behov for norsk olje- og gass framover, men omstillingen til en lavutslippsframtid må
688 ikke stoppe opp av den grunn. Energi hovedstaden Stavanger er viktig i dette arbeidet. Det foregår mye
689 utvikling både for å begrense og fange utslipp til luft, også for næringer som i dag bidrar til uønsket utslipp.
690 Både fangst, lagring og bruk av CO₂, vil bidra til at verden får en renere produksjon av viktige energikilder og
691 råvarer. Herunder menes produksjon både av olje, naturgass, ammoniakk og hydrogen. Vår arbeidskraft,
692 kunnskap og kompetanse knyttet til petroleumsindustrien vil være avgjørende for om vi, nasjonalt og
693 internasjonalt, når vedtatte klimamål. Det er på skuldrene av den kompetansen vi allerede har, at vi nå
694 gjennomfører energiomstillingen til et lavutslippssamfunn. Arbeiderpartiet vil utvikle, ikke avvile vår viktige
695 olje- og gassnæring. Det er derfor avgjørende for Stavanger Arbeiderparti at kommunen, sammen med
696 resten av regionen, lykkes med sin satsing på disse områdene.

Stavanger kommune er, blitt en av landets største landbruks- og havbrukskommuner. Stavanger Arbeiderparti vil legge til rette for å ytterligere utvikle disse næringene og tilhørende industribedrifter som kan videreføre produktene som produseres her. Både miljø- og sysselsettingshensyn er viktige i denne sammenhengen. Jordvern og bevaring av dyrket mark er like viktig som å beholde næringsmiddelindustrien i kommunen.

For Stavanger Arbeiderparti er det viktig at det er aktiv industri i sentrumsnære områder. Industriell produksjon er ikke noe som bare må foregå på steder der den ikke synes, eller er vanskelig tilgjengelig for de ansatte. Derfor vil vi blant annet sikre industriarealene eksempelvis på Buøy, i Hillevåg og i Dusavika. Dette vil også ta hensyn til balansen mellom industriproduksjon og matproduksjon i landbrukskommunen Stavanger. Samtidig vil det fremme hensynet til jordvernet i kommunen.

Det har vist seg at å legge ned Greater Stavanger og føre næringspolitikken tilbake i kommunenes og fylkeskommunens regi, har vært en suksess. Kompetansen i næringsavdelingen er styrket, noe som har blitt godt mottatt av innovasjonsmiljøene i Stavanger. Vi skal fortsette satsingen på forskning og innovasjon og legge til rette for ny industribygging og fremtidens arbeidsplasser. Det er av stor betydning at næringsavdelingen er knyttet tett opp mot byggesaksavdelingen. Det er viktig å få en smidigere behandling av plansaker ved f.eks. nyetableringer, ombygginger og nybygg, samt at planarbeidet tar enda mer hensyn til etableringsmuligheter i kommunen.

Stavanger har etablert et forpliktende næringssamarbeid med nabokommunene Sandnes og Sola. Det er avgjørende at dette arbeidet fortsetter og forsterkes. Skal Stavanger vinne i nasjonal og internasjonal konkurranse er det avgjørende at vi har en regional tilnærming til næringspolitikken.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- arbeide for at Stavanger er den naturlige plasseringen for større selskapers hovedkontor
- fortsette arbeidet med å utvikle Energihovedstaden
- legge til rette for attraktive næringsarealer i regionen
- fremme samarbeid mellom næringsliv, universitet og kommune
- utvikle Fasit Stavanger, et hurtigspor for næringslivet i møtet med kommunen
- sørge for gode vilkår for både hav- og landbruksnæringene, blant annet gjennom å forbedre og utvikle nye relevante utdanningstilbud
- arbeide aktivt for at bedrifter innen næringsmiddelindustrien fortsatt skal bli i kommunen, og at nye vil etablere seg her
- styrke virkemiddelapparatet for innovasjon og næringsutvikling i kommunen
- opprette et digitalt veikart for å hjelpe gründere til å finne hjelp og støtte i de forskjellige utviklingsfasene
- utvikle matbyen Stavanger – fra jord og fjord til bord
- satse videre på arenaer for samarbeid mellom kommune og forskning. Blant annet gjennom å legge til rette for at ansatte i kommune og universitet får avsatt tid til å starte opp og drive forskningsprosjekter
- utvikle Stavanger som testregion for nye idéer
- legge til rette for utvikling av flere arenaer for å prøve ut nye prototyper og ideer gjennom et samarbeid med universitet, yrkesfaglig utdanning og næringslivet
- sikre industriarealene eksempelvis på Buøy, i Hillevåg og i Dusavik
- aktivt jobbe for at flere statlige arbeidsplasser etableres i Stavanger
- legge til rette for og profilere Stavanger rettet mot internasjonale investeringer og etableringer gjennom en sterk, aktiv og utadrettet næringsavdeling
- skape et unikt innovasjonsmiljø på Ullandhaug, som vi kaller "Innovasjonsdistrikt Ullandhaug"
- legge til rette for konferansemarkedet og styrke Stavanger som kongressby
- øke tydeliggjøre Stavanger-regionen som et attraktivt reisemål for ferie- og fritidsreiser

Arbeidsliv

Stavanger Arbeiderparti har gjennom alle tider hatt arbeid for alle som et av sine viktigste mål. For å få dette til, må vi ha et aktivt næringsliv med seriøse bedrifter. Kommunen som arbeidsgiver må gå foran som et godt eksempel. Stavanger kommune er en markant innkjøper og bestiller, og må bruke den tyngden til å stille krav om anstendige og gode arbeidsvilkår hos leverandører.

For ansatte i kommunen er det opprettet flere faste, hele stillinger og fast ansatte vikarer innen oppvekst og helse- og omsorgsektoren. Dette arbeidet vil fortsette og forsterkes.

Stavanger Arbeiderparti vil videreføre og kontrollere overholdelse av seriøsitetsbestemmelser for leverandører til Stavanger kommune, og styrke reglene dersom vi ser at det er behov for det.

Norge er et av landene med flest uføretrygdde i verden. Dette er et stort samfunnsøkonomisk problem. Men problemet er enda større for den enkelte som gjerne også har en restarbeidsevne som han eller hun ønsker å bruke. Det aller beste er å kunne gjøre passive mottakere om til aktive deltakere i arbeidslivet. NAV gjør en god jobb med å få flere tilbake i jobb gjennom yrkesrettede tiltak, men det er ikke nok å ha folk på tiltak. Det må også være en vilje til å ta imot deltakere i næringslivet og ikke minst i det offentlige, for å understøtte et mangfoldig arbeidsliv.

Stavanger Arbeiderparti ønsker å gjøre det mer attraktivt å ta inn mennesker fra utenforskapet gjennom konkrete tilbud om jobb, for eksempel i stillinger som gir den enkelte kompetanse og mulighet for fast ansettelse. Det må også legges til rette for at flere som er inne i varig tilrettelagt arbeid (VTA), kan ta fagbrev eller kompetansebevis med reduserte krav.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- at det i kommunens anbud fortsatt stilles krav om faste ansettelser, fagarbeidere, lærlinger, ryddige lønns- og arbeidsvilkår og et maksimalt antall kontrakts-ledd
- sikre at lønns- og arbeidsvilkår ikke svekkes ved anbudsprosesser, gjennom oppsplitting av selskaper og andre endringer i selskapsstruktur
- sammen med partene i arbeidslivet arbeide for å forebygge og bekjempe rasisme og diskriminering i arbeidslivet, samt jobbe for likestilling mellom kjønnene
- øke lederes kompetanse i forbindelse med rekruttering av underrepresenterte grupper i arbeidslivet som minoritetsspråklige, mennesker med funksjonsnedsettelse ol. med sikte på å øke andelen arbeidstakere fra disse gruppene i arbeidslivet
- halvere antallet unge uføre under 30 år, gjennom økt bruk av tiltaksmidler og satsning på arbeids og inkluderingsbedrifter
- følge opp bedrifter som har eller søker om skjenkebevilling, slik at lovverk rundt allmenngjøring, arbeidstid og andre økonomiske forhold overholdes
- hindre arbeidslivskriminalitet og sosial dumping gjennom rutiner for oppfølging av leverandører
- fortsette å bruke seriøse bedrifter med faste ansettelser, gode lønns- og arbeidsvilkår og minst ti prosent lærlinger ved anbud og innkjøpsavtaler
- gjøre plass for flere unge i arbeidslivet, blant annet gjennom å ha minst én lærling per 500 innbyggere i Stavanger kommune
- sikre at aktører som har fått anbud, følger opp vilkårene i konkurransegrunnlaget, og fastsette høye satser for bøter ved kontraktsbrudd
- prioritere offentlige og/eller ideelle tilbydere framfor kommersielle når det skal tildeles oppdrag innenfor helse- og sosialtjenesten
- utføre flere oppgaver i kommunens egenregi med sikte på å sikre arbeidstakerne faste ansettelser og lønns- og arbeidsforhold
- styrke Stavanger som Fairtrade-kommune

Rådgiving i grunnskolen

Rådgivere og karriereveiledere i grunnskolen må sikres kompetanse innen hele videregående skole. Yrkesfagene er trolig den utdanningen hvor kompetansen deres er svakest utviklet.

For å sikre at elever får kunnskap om utdanningene innen yrkesfag, ønsker Stavanger Arbeiderparti å styrke kompetansen i rådgivingen ved at det gis opplæring om og i yrkesfagene, og særlig om opplæring innen fag som er relevante for elevene i Rogaland. Dette bør utvikles i samarbeid med fylkeskommune, men det vil være en god start om Stavanger kommune kan tilby denne opplæringen til alle rådgivere i ungdomsskolen. På sikt bør det være et mål at alle elever har møtt minst fem opplæringskontorer innen ulike fag i løpet av tiden fra åttende klasse til de skal velge videregående opplæring i mars i 10. klasse.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- avholde kurs for rådgivere og karriereveiledere i grunnskolen, sammen med fylkeskommunen, slik at de får kjennskap og kunnskap om mulighetene i yrkesfagene
- opprette samarbeid mellom næringslivet og rådgiverne i grunnskolen, slik at rådgiverne bygger opp sin kompetanse på området

Kultur, idrett og frivillighet

Kulturbyen Stavanger

Et levende kulturliv, der alle innbyggere kan delta i aktiviteter og oppleve kunst og kultur, er viktig for å styrke Stavanger som attraktiv by. Kulturarven er del av vår identitet, og skaper tilhørighet. Et mangfoldig kunst- og kulturliv bidrar i samfunnsdebatten og beriker menneskers liv. Stavanger skal oppleves som en spennende og mangfoldig kulturby for alle. Kultur er viktig hele livet og gir oss trivsel og livsglede. Kunst og kultur skal være for alle. Det er Arbeiderpartiet garantist for.

Et pulserende kulturliv tiltrekker innbyggere og besøkende fra inn- og utland. Det er viktig for samhold, identitetsbygging og for fellesskapet. Kulturlivet er med på å trygge arbeidsplasser i næringslivet og sikre at vi har noe å leve av, i tillegg til noe å leve for.

Både det frie feltet og etablerte institusjoner er viktige for å utvikle Stavanger som en levende kulturby. Arbeiderpartiet vil derfor sikre gode rammevilkår for både amatører, festivaler og profesjonelle kulturaktører. Kulturbyen Stavanger skal gi alle muligheten til å delta, oppleve og bruke kulturtilbudet. Vi skal ha et tilbud som er mangfoldig, sterkt og uavhengig.

Arbeiderpartiet vil ha et variert og internasjonalt kulturliv som omfatter hele spekteret, fra det lokale bandet på ungdomsskolen til internasjonale operasangere. Gode kulturtilbud til barn og unge avhenger av at det er utøvere som fortsetter sitt virke, og rekrutteringen til kulturen avhenger av tilbud til barn og unge.

Bibliotekene i byen er viktige også som møteplasser for debatt og kunnskapsutveksling. Arbeiderpartiet vil derfor etablere biblioteker og -ordninger i bydelene, slik at biblioteket som arena blir åpnere og mer tilgjengelig for flere innbyggere. Stavanger er ytringsfrihetshovedstaden, og vi vil ytterligere styrke vår posisjon som friby og vårt arbeid rettet mot forfulgte forfattere, journalister, og kunstnere.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- sikre framdrift og endelig realisering av Akropolis-visjonen
- være en aktiv bidragsyter i å styrke kultur som næring
- beholde ferienesuksessen «Barnas sommer» slik at alle barn og unge får et aktivitetstilbud i skoleferien
- jobbe for at alle barn skal kunne få undervisning på kulturskolen, og etablere kulturskoler i bydelene
- utvikle egne ordninger for å støtte opp under revy-, standup- og komikk-miljøet
- tiltrekke større filmproduksjoner til Stavanger
- etablere flere visningsflater for visuell kunst
- jobbe for å etablere et Musikkraft etter modell fra Filmkraft
- satse på gatekunst og kultur som er tilgjengelig for alle
- legge til rette for flere helårsarrangementer, festivaler og større bruk av uterommet i sentrum til kulturopplevelser
- at flere av kommunens lokaler, uterom og anlegg skal gjøres tilgjengelig for kulturaktører

- 854 • åpne kirkerom for ikke-kristne arrangementer og seremonier som bryllup og begravelse
- 855 • støtte opp om Sølvberget som en viktig kulturarena og møteplass
- 856 • fortsette styrkingen av Stavanger som friby og nasjonal arena for ytringsfrihet, blant annet gjennom
- 857 ICORNS arbeid
- 858 • styrke Kapittel som nasjonal ytringsarena
- 859 • styrke samarbeidet med UiS i satsingen på kultur
- 860 • bidra til felles transportløsninger til kulturarrangementer for å øke tilgjengelighet
- 861 • støtte opp om arbeidet med en felles kulturkalender for regionen
- 862 • etablere biblioteker og/eller utlån av bøker i bydelene og sikre at slike arenaer fungerer som
- 863 møteplasser for debatt og kunnskapsutveksling
- 864 • styrke samarbeidet og videreutviklingen av Stavanger Symfoniorkester (SSO)
- 865 • arbeide for bachelorstudium i visuell kunst og jobbe for at Kunstsolen i Stavanger skal bli
- 866 bachelorstudium
- 867 • styrke Rogaland kunstsenter regionale gjennomslagskraft
- 868 • forenkle søknadsordninger og redusere krav til rapportering.
- 869 • styrke Stavanger som ytringsfrihetsby
- 870 • støtte opp om Condeep som kandidat til UNESCOs verdensarvliste
- 871 • være jevnlig arrangørby for Tall Ships Races
- 872 • arbeide for realisering av Vikingssenter i Møllebukta
- 873 • støtte opp om kommunens musikkorps
- 874 • sikre vedlikehold og fornyelse av museer og kulturinstitusjoner
- 875 • legge til rette for utvikling av tilbudet på Tou, og utvide parken
- 876 • være en aktiv støttespiller for utvikling av tilbudet på Folken

877

878 Frivilligheten, limet i samfunnet

879 Frivillighet er en bærebjelke i samfunnet. Arbeiderpartiet vil at alle innbyggere skal ha mulighet til å være
 880 frivillig. Arbeid basert på frivillighet fyller viktige roller både for samfunnet og for enkeltpersoner. Her tilbys
 881 folk tilhørighet og arenaer for sosialt fellesskap, inkludering, selvutvikling og demokratiopplæring. I et
 882 samfunn som blir stadig mer digitalisert, fysiske relasjoner blir redusert, og ensomheten øker, vil vi sikre
 883 gode rammevilkår for den organiserte frivilligheten.

884

885 Organisasjoner basert på frivillighet bidrar til kompetanse, læring og inkludering og gir folk i alle aldre
 886 anledning til å møtes, engasjere seg og være del av et fellesskap. Gjennom pandemien har frivillighet spilt en
 887 avgjørende rolle også for å trygge folks helse. Stavanger vil sikre gode rammebetingelser og drift for byens
 888 frivilligsentraler.

889

890 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 891 • etablere et Frivillighetens Hus
- 892 • forenkle søknadsordninger og redusere krav til rapportering
- 893 • sikre større grad av forutsigbar finansiering av frivillige organisasjoner over flere år
- 894 • sikre forutsigbar finansiering av eksisterende tilbud og ikke bare nye prosjekter
- 895 • gi frivillige organisasjoner større klarhet i oppdrag og forventninger gjennom et nært samarbeid med
- 896 kommunen
- 897 • jobbe med Norsk Folkehjelp for å sikre nye lokaler
- 898 • sikre aktive frivillighetsentraler med gode rammebetingelser for drift
- 899 • at flere av kommunens lokaler, uterom og anlegg skal gjøres tilgjengelig for frivillige.
- 900 • styrke frivillige organisasjoner med utspring i flerkulturelle og fremmedkulturelle miljøer
- 901 • tilrettelegge for at kommunens bygg kan brukes av frivillige organisasjoner også i ferier
- 902 • tilrettelegge for at frivillige organisasjoner og personer kan gjennomføre aktiviteter på sykehjem og
- 903 for hjemmeboende
- 904 • arbeide for et godt samarbeid med frivillig sektor for å imøtekomme fremtidige oppgaver innenfor
- 905 forebygging og omsorg

- utrede om tilrettelagt frivillighet etter fengselsopphold kan forenkle veien tilbake til samfunnet
- sikre og utvide tilbudet av fritidsklubber i alle bydeler og i større grad vektlegge barn og unges ønsker i utformingen av tilbudene
- inngå forpliktende, langsiktige samarbeidsavtaler mellom kommune og frivillige organisasjoner

Idrettsbyen Stavanger

Idretten er blant de viktigste arenaene for felleskap, mestring og frivillighet i samfunnet vårt. Idrettsopplevelser inspirer, gleder og skaper bedre folkehelse. Begrepet «Idrettsbyen Stavanger» skal derfor forsterkes og tydeliggjøres ytterligere i kommunen i årene som kommer.

Det er viktig for Arbeiderpartiet at kommunen støtter opp med tiltak for å gjøre idrettsopplevelser tilgjengelig for alle – både de som finner idrettsopplevelser i organiserte felleskap og for de som vil drive idrett alene eller i uorganiserte grupper.

Stavanger har i dag over 150 idrettslag og et unikt mangfold av ulike tilbud og idrett. Stavanger Arbeiderparti har i perioden 2019-2023 styrket kommunal støtte til drift av idrettslagene kraftig, og vil opprettholde denne satsingen også i årene framover. Vi må som fellesskap bygge opp under idrettslagenes oppfølging av frivillige som gjør en uvurderlig innsats for våre innbyggere.

Arbeiderpartiet er bekymret over at stadig færre barn og unge er i fysisk aktivitet. Den utviklingen må reverseres gjennom en offensiv satsing og tilrettelegging for slik aktivitet. Det vil sikre bedre livskvalitet for den enkelte innbygger og spare fellesskapet for store utfordringer og kostnader.

Vi vil arbeide systematisk for at kommunen skal jobbe aktivt med å tilrettelegge for at alle barn og unge som i dag faller utenfor fritidsaktivitet på grunn av økonomi eller manglende informasjon, skal sikres slik deltakelse. Idretten er kanskje den fremste arenaen av inkludering og integrering av innbyggerne.

Arbeiderpartiet er opptatt av at skoler og andre fellesarenaer skal være samlingspunkt i bydelene også utenfor ordinær åpningstid. Derfor ønsker vi fortrinnsvis å etablere idrettsanlegg i tilknytning til andre offentlige bygg for å sikre tydeligere fellesskapsarenaer for økt deltakelse.

Arbeiderpartiet er av den klare oppfatning av å støtte opp under toppidrettsutøvere og lag også har en stor verdi for fellesskapet. Både i form av å skape opplevelser, styrket fellesskapsidentitet og for å inspirere til egen aktivitet. Idrettsturisme kan skape store ringvirkningsinntekter for kommunen og private. Dette arbeidet må Stavanger styrke og videreutvikle i samspill med idrettsaktører.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- utvikle en strategi for at Stavanger skal tiltrekke seg flere større nasjonale og internasjonale idrettsarrangement
- styrke idrettslagenes økonomi gjennom økte kommunale overføringer
- være garantisten for at idretten kan bruke kommunale anlegg gratis
- forsterke arbeidet med å tilrettelegge for bruk av kommunale idrettsanlegg for arrangement også i regi av andre frivillige organisasjoner enn idrettslag
- styrke arbeidet med integrering gjennom idrettsaktivitet i regi av lokale idrettslag i områder med stor andel innvandrere og flyktninger
- styrke arbeidet med «Talenter mot toppen» og lignende prosjekter for å løfte idrettstalenter under forutsetning av dette skjer gjennom Norges idrettsforbund. Sikre at økningen av idrettsstipender gitt i inneværende periode beholdes og utvikles og i større grad blir som på kulturfeltet.
- bedre fasilitetene for vannsportutøvere i kystbyen Stavanger
- sikre mer istid for isidrettene i kommunens etablerte anlegg og bidra til at nabokommuner får hjelp til å etablere egne anlegg for egne innbyggere
- gjennomgå treningstidene i kommunens svømmehaller for å sikre mer publikumsbading i anleggene.
- beholde «Barnas sommer» for å sikre idrettsaktiviteter for barn og unge gjennom sommerferien

- beholde tilbudet om at barn i 1-7. klasse får svømme gratis med voksen i utvalgte badeanlegg.
- vurdere å utvide ordningen med gratis svømming til også å gjelde ungdomsskoleelever
- sikre at private idrettsanlegg som brukes av organiserte idrettslag gjennom Stavanger kommune sikres gode kommunale tilskudd til drift og vedlikehold
- støtte opp under idrettslag og idrettsråds arbeid med å finne riktig idrettsaktivitet for det enkelte barn for å sikre mestringsglede for enda flere enn i dag

Konkrete anleggsmål for perioden:

- starte arbeidet med å etablere et fleridrettsanlegg av nasjonal størrelse for å sikre Stavanger-regionen flere større nasjonale og internasjonale arrangement i toppidrett innendørs
- etablere badeland med 50-metersbasseng i regionen så fort som mulig er
- sikre fart i prosessen med å ferdigstille den kombinere skate-/idrettshallen på Kvaleberg
- finansiere framdrift for etablering av en ny storstue for tennis på Forum-området
- sikre fart i prosessen med å fullføre arbeidet med idrettshall og fotballbaner ved Kvernevik skole og idrettshall ved Lervig skole
- fullføre byggingen av et bydelsanlegg for svømming i Hinna kommunedel, eventuelt lokalisere badeland i Hinna kommunedel
- samarbeide med idrettslag om å etablere flere klubbhus med garderober som vil sikre flere møteplasser i bydelene, etter modell fra Vaulen IL
- starte planleggingen av ny innendørs fotballhall i Stavanger kommune, fortrinnsvis i søndre områder av kommunen
- være garantist for at kunstgrasbaner blir vedlikeholdt og rehabilitert i takt med behov for dette
- bidra i samarbeid med klubb til gode tribunefasiliteter på utendørsanlegg der dette ikke er etablert

Politisk styring, lokaldemokrati og inkludering

Arbeiderpartiets viktigste mål er at Stavanger skal være en av Norges beste kommuner å leve, arbeide og bo i for alle. Arbeiderpartiet vil sikre et sterkt forankret lokaldemokrati og en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi. Vi vil ha et lett tilgjengelig tjenestetilbud av høy kvalitet. Flere ansatte i barnehage, skole og eldreomsorg vil både øke kvaliteten på tjenestene og redusere utgifter til sykefravær. Den teknologiske utviklingen gjør det mulig å løse mange av kommunens oppgaver på nye måter. Utvikling og iverksetting av teknologiske løsninger må skje i nært samarbeid med innbyggerne og de ansatte. Ingen skal oppleve digitalt utenforskap. Beslutninger skal ligge nær de menneskene som berøres av dem. Kommunedelene skal sikre større innflytelse og vi skal jobbe for økt involvering av alle byens innbyggere.

Politisk styring

Den politiske styringen av Stavanger skal være preget av åpenhet og nærhet, og innbyggerne skal oppleve kommunen som tilgjengelig og opptatt av å skape en god hverdag for alle. Den politiske deltakelsen ved valg og ved direkte innbyggerinvolvering, må bli større enn i dag. Dialogen mellom befolkningen og de folkevalgte må utvikles og forbedres. Mer inkluderende høringsprosesser, utvikling av nye dialogformer med innbyggerne og aktiv bruk av smartteknologi skal bidra til dette.

Kommunen som arbeidsgiver

Stavanger Kommune er en stor arbeidsgiver med mer enn 11.000 ansatte. Vi skal ha en arbeidsgiverpolitikk hvor ansatte opplever kommunen som en god arbeidsplass, hvor det satses på kompetanseheving og medarbeiderutvikling, hvor medbestemmelse, tillit og forutsigbarhet er viktige grunnverdier. Faste, hele stillinger skal være grunnregelen og kommunen som arbeidsgiver skal legge forholdene til rette for at dette i størst mulig grad lar seg realisere. Det må arbeides aktivt og målrettet for å få ned sykefraværet og tilstrekkelig bemanning er et av virkemidlene for å få dette til.

1008 Trygg og sikker økonomisk styring

1009 Stavanger Kommune har en god, økonomisk situasjon. Men kommunens oppgaver er mange, og til dels
1010 krevende. Økt behov for tiltak rettet mot en voksende eldrebefolkning, fattigdomsbekjempelse, og nye tiltak
1011 overfor barn og unge gir økonomiske utfordringer. Vi ser en verden med utfordringer innenfor klima, energi,
1012 matforsyning og helse, noe som også vil påvirke kommuneøkonomien. Dette vil kunne øke behovet for
1013 stram, økonomisk styring og kan kreve omprioriteringer. Den rød/grønne regjeringen har økt overføringene
1014 til kommunene, men økonomiske utfordringer på nasjonalt nivå vil kunne gå utover framtidige overføringer
1015 til kommunene.

1016
1017 Det er derfor viktig at kommunen drives etter sunne økonomiske prinsipper, hvor gjeldsgrad,
1018 investeringsnivå og drift holdes på et forsvarlig nivå og at prioriteringene reflekterer innbyggernes behov.
1019 Stavanger har en relativt lav eiendomsskatt. Den er likevel med på å sikre innbyggerne gode
1020 velferdstjenester og skal beholdes.

1021

1022 Kommunalt eierskap

1023 Stavanger kommune har aktiv næringspolitikk også som eier i flere selskaper, både som eneeier, som deleier
1024 i interkommunale selskaper, og som deleier i private selskaper. Arbeiderpartiet vil at kommunen skal utøve
1025 et aktivt og profesjonelt eierskap i selskaper, til beste for felleskapet og det aktuelle selskapet.

1026

1027 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1028 • trygge kommunens økonomiske handlefrihet gjennom en god balanse mellom inntekter og utgifter.
1029 Gjeldsgrad, investeringsnivå og drift holdes på et forsvarlig nivå
- 1030 • sikre en sterk kommuneøkonomi for å kunne trygge gode velferdstjenester til alle innbyggere,
1031 håndtere de store demografiske endringene (eldrebølgen), bekjempe fattigdom, sikre barn og unge
1032 gode oppvekstvilkår og løse de utfordringene som klima- og naturkrise fører med seg
- 1033 • arbeide for at Stavanger kommune skal være en attraktiv arbeidsplass
- 1034 • i nært samarbeid med de ansatte legge til rette for at arbeidsmiljøet fremmer trivsel og effektivitet
- 1035 • tilrettelegge for økt digitalisering og organisatoriske forbedringer med mål om betydelige gevinster
1036 for innbyggerne og for kommunen som arbeidsgiver
- 1037 • sikre god samhandling basert på tillit mellom politikere og administrasjon og mellom ulike
1038 administrative nivå og kommunale enheter. Prinsippet om Friere Faglighet skal utvikles for hele
1039 kommunen og vi vil redusere byråkrati og fjerne unødvendige kontroller og rapporteringskrav.
- 1040 • gjennom styring basert på tillit, sørge for at dyktige leger, lærere, vernepleiere, helsefagarbeidere og
1041 andre fagfolk i kommunen bruker sin tid på primæroppgaven (pasienten, eleven osv).
- 1042 • sikre at tillitsbasert styring og ledelse utvikles i nært samarbeid med tillitsvalgte
- 1043 • fortsette arbeidet for å øke antallet hele, faste stillinger, redusere bruken av vikarer og midlertidige
1044 ansettelser i kommunen
- 1045 • fortsette å overføre oppgaver til kommunens egenregi. Personale som utfører kommunale tjenester
1046 (helse, skole, renhold osv.) skal være ansatt i Stavanger kommune
- 1047 • jobbe for å øke antall lærlinger innenfor alle lærekategorier til 15 %
- 1048 • stille krav til norskkunnskaper for medarbeidere i helse – og omsorgssektoren og i oppvekstsektoren,
1049 men jobbe for å endre kravet fra såkalt B2 til B1 for enkelte grupper
- 1050 • iverksette kompetansegivende tiltak for ansatte som må forbedre norskkunnskapene og tilby
1051 ansatte uten tilstrekkelige norskkunnskaper fast ansettelse mot forpliktelse om å ha avlagt godkjent
1052 språktest innen 2 år
- 1053 • gi ansatte mulighet for utvikling og kompetanseheving
- 1054 • fortsette arbeidet med å redusere sykefraværet
- 1055 • videreutvikle opplæring/kvalifiseringsprogram for økt arbeidslivsdeltakelse for innvandrerkvinner.
- 1056 • søkestatlige midler til prøveprosjekt for språkopplæring og deltidsarbeid til hjemmевærende kvinner
1057 med innvandrerbakgrunn, og vurdere bruk av kommunale stimuleringsmidler til dette
- 1058 • videreutvikle systemet med kommunalt fast ansatte vikarer (kommunal vikarpool)

- 1059 • beholde eierskapet i Lyse og andre selskaper kommunen har eierskap i. Utøve et aktivt og
- 1060 profesjonelt eierskap i selskapene, med mål om å sikre fellesskapet større inntekter og bidra til
- 1061 selskapets evne til innovasjon og utvikling
- 1062 • føre en lederlønnspolitik i selskaper med kommunen som hel- eller deleier som er basert på
- 1063 moderasjon, uten bonuser
- 1064

1065 Lokaldemokrati

1066 Demokrati handler om fordeling av makt. Arbeiderpartiet arbeider for å jevne ut og fordele makt. Da må vi
 1067 bygge på innbyggernes erfaringer og engasjement, gjennom økt dialog. Politikken må innrettes slik at den
 1068 stimulerer til innbyggerinvolvering og at det engasjementet som folk ofte viser for nærmiljøet, blir nyttiggjort
 1069 i de politiske prosessene

1070 Det må satses mer på opplæring, fellesmøter mellom kommunedelsutvalgene, sentraladministrasjon og
 1071 folkevalgte i kommunestyret. Stavanger Arbeiderparti mener samtidig at det kan utredes og prøves andre
 1072 måter å sikre innbyggerinvolvering, dialog, delegert myndighet og desentralisert nærmiljøutvikling. Et
 1073 eksempel vil kunne være bredt sammensatte kommunedelsråd, med politikere, organisasjonsrepresentanter
 1074 og direkte valgte representanter fra kommunedelene.

1075
 1076 Frivillige organisasjoner er en stor ressurs i lokalmiljøet. Veldig mange mennesker er med i ulike former for
 1077 organisasjoner, det være seg idrett, kultur, kirke etc. Stavanger Arbeiderparti mener at samarbeidet med de
 1078 frivillige organisasjonene må utvikles videre med tanke på økt innbyggerinvolvering i egen kommunedel. Det
 1079 må vurderes om frivillighetssentralene kan spille en rolle her.

1080
 1081 Innbyggerne som deltar i valg og engasjerer seg i politikk er kjernen i demokratiet. Stavanger Arbeiderparti
 1082 vil arbeide for å øke valgdeltakelsen og å utvikle nye former for innbyggerinvolvering i kommunen.
 1083 Makt og politisk innflytelse er ulikt fordelt i samfunnet, deltakelse ved valg likeså. Både lav valgdeltakelse og,
 1084 manglende tillit til de som styrer og manglende engasjement for politikk er en demokratisk utfordring. Dette
 1085 er noe vi i Stavanger Arbeiderparti tar på alvor og vil gjøre noe med. Tiltak må særlig settes inn mot grupper
 1086 hvor valgdeltakelse og annet engasjement er særlig lavt.

1087 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1088 • øke den politiske deltakelsen og det politiske engasjementet i kommunedelene ved å invitere
- 1089 innbyggerne og lokale lag og foreninger til dialog om viktige saker
- 1090 • gi innbyggerne reell medbestemmelse over utviklingen i egen kommunedel ved å sørge for at KDU
- 1091 behandler viktige saker som gjelder kommunedelene og har tilstrekkelig tid til å høre innbyggernes
- 1092 mening gjennom åpne møter og/eller digitale plattformer («Mitt nabolag»)
- 1093 • øke kompetansen til representantene i kommunedelsutvalgene gjennom god opplæring og faste
- 1094 dialogmøter mellom kommunedelsutvalgene og representanter for kommunedirektøren.
- 1095 • Utrede og prøve ut andre måter å sikre innbyggerinvolvering på, f.eks. bredt sammensatte
- 1096 kommunedelsråd med politikere, organisasjonsrepresentanter og direkte valgte fra kommunedelen.
- 1097 • ta i bruk ny teknologi for å øke valgdeltakelsen og sikre bedre innbyggerinvolvering
- 1098 • iverksette tiltak for å økt involvering og inkludering av alle grupper i samfunnet. Særlig innsats må
- 1099 rettes inn mot grupper hvor valgdeltakelse og engasjement er lavest.
- 1100 • utvikle møteplasser i kommunedelene, i regi av kommunen, hvor innbyggerne inviteres til
- 1101 politikkutforming og nærmiljøutvikling
- 1102 • samarbeide med de frivillige organisasjonene for å skape engasjement og innbyggerinvolvering
- 1103 • ta ungdommens bystyre mer systematisk med i beslutningsprosessene når viktige ungdomssaker
- 1104 forberedes og behandles i kommunestyret
- 1105 • omdefinere eldreråd, innvandreråd og andre utvalg/råds rolle og bruke rådene mer aktivt i
- 1106 politikkutforming
- 1107 • arbeide for at prøveordningen med 16-års stemmerettsalder ved kommunevalg gjenopptas, og på
- 1108 sikt gjøres permanent
- 1109 • endre navn på «kommunedel» til «bydel»
- 1110

- 1111 • i løpet av kommende valgperiode ta stilling til valg av kommunens styringsmodell
1112 (formannskapsmodell eller parlamentarisme). Valget skal tas utfra hva som er best styringsform når
1113 det gjelder innbyggerinnflytelse, lokaldemokrati, og utforming og iverksettelse av politikk til beste
1114 for byens befolkning
1115

1116 Stavanger – den internasjonale byen

1117 Stavangers befolkning har et stort og viktig internasjonalt preg. Nærmere 200 nasjonaliteter er representert i
1118 kommunen, og andelen med utenlandsk opprinnelse er på over 20 prosent. Stavanger er en by og kommune
1119 med sterkt internasjonal deltakelse og nettverk. For å sikre fortsatt vekst og innovasjon i næringsliv og sikre
1120 alle innbyggere gode og trygge liv, er det derfor viktig for Stavanger Arbeiderparti at legger til rette for
1121 nyankomne innbyggere fra utlandet og eksisterende innbyggere ivaretas på en god måte.
1122

1123 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1124 • bedre informasjonen for nyankomne innbyggere til Stavanger på kommunens nettsider, uavhengig
1125 av nasjonalitet
- 1126 • forsterke arbeidet med flerspråklig informasjon på skilt og andre opplysningskanaler
- 1127 • sikre at internasjonale foreninger og organisasjoner sikres tilgang og oppfølging rundt
1128 støtteordninger i regi av kommunen
- 1129 • være pådriverer for at UiS skal sikres rammebetingelser for å kunne tiltrekke seg flere internasjonale
1130 studenter
- 1131 • støtte opp under internasjonale skoletilbud for midlertidige tilflyttere
- 1132 • styrke arbeidet med å tiltrekke større internasjonale arrangementer i Stavanger
- 1133 • støtte opp om videre utvikling for ONS
- 1134 • opprettholde og dra mer vekslers på etablerte internasjonale vennskapsbysamarbeid, men også
1135 jobbe for å etablere nye
- 1136 • søke lederskap i internasjonale organisasjoner hvor kommunen er medlem
- 1137 • være aktive i arbeidet med klimaforpliktelsene i EUs «Cities Mission»
- 1138 • legge til rette for at kommunen etablerer løsninger for å bistå par med «partnerjobs» hvor tilflytting
1139 skjer til Stavanger med bakgrunn i jobb for bare den ene parten
- 1140 • bistå med informasjon og tilrettelegging for å sikre gode tilbud for expats i samarbeid med
1141 næringslivet
1142

1143 En tilgjengelig by – for alle

1144 Stavanger være en kommune der mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne leve et aktivt og
1145 selvstendig liv, uavhengig av om man bruker rullestol, er blind eller har andre former for redusert
1146 bevegelse eller utfordringer. Tjenestetilbudet i Stavanger skal være likeverdig på tvers av bydeler, og
1147 kommunenes tjenester må samarbeide bedre på tvers. Samtidig må tjenestene tilpasses den enkeltes behov.
1148

1149 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1150 • jobbe for å skaffe bolig til alle med funksjons- og/eller utviklingshemming som har behov for det, og
1151 ut fra et ønske om at ingen skal føle seg ensomme.
- 1152 • sikre at barn og unge med store funksjonsnedsettelse får et godt tjenestetilbud, og sikre
1153 tjenestetilbudet ved flytting
- 1154 • passe på at barnehager, lekeplasser og skoler blir universelt utformet for at alle skal kunne delta.
1155 Ingen barn skal oppleve å stå utenfor fellesskapet
- 1156 • støtte ekstra opp om organisasjoner som sørger for at flere fritidsaktiviteter blir tilrettelagt for alle,
1157 slik at barn med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer kan delta
- 1158 • ivareta reell medbestemmelse over egen hverdag for beboere på institusjoner.
- 1159 • jobbe for at flere kan sikres stimulerende arbeid gjennom flere VTA-plasser
- 1160 • øke kunnskapen i miljøer hvor sterke funksjonsnedsettelse er forbundet med stigma

Seniorpolitikk

Stavanger – kommunen hvor generasjoner står sammen!

Seniorer er en mangfoldig gruppe med et vidt spekter av behov og ønsker for å sikre at alle i aldersgruppen kan leve gode, fullverdige, trygge og meningsfulle liv. Denne gruppen innbyggere i Stavanger fortjener politikk som løfter mangfoldet og kompleksiteten i seniorpolitikk. Arbeiderpartiet har derfor laget et eget fullstendig politisk manifest for en fullverdig seniorpolitikk som finnes i egen trykksak.

En aldersvennlig by er et lokalsamfunn der eldres erfaringer, synspunkter og behov blir hørt - og deres innsats verdsatt, samtidig som vi sikrer og støtter opp om gode aktivitetstilbud og fellesskap, og ikke minst tilbyr trygg og god omsorg for de som trenger det.

Eldre har mange felles interesser med barn og barnefamilier i hvordan lokalsamfunnet utformes, og vil ofte kunne stå sammen med andre i arbeidet med å innføre universelle ordninger og fjerne barrierer, enten de er av fysisk, sosial eller kulturell art. Utviklingen av et mer aldersvennlig lokalsamfunn skal skje ved at Stavanger aktiviserer sitt engasjement i Verdens helseorganisasjons (WHO) «Nettverk for aldersvennlige byer».

En trygg alderdom uten ensomhet

Mange eldre over 65 år opplever **ensomhet** i en grad som påvirker deres hverdag på en negativ måte, og vi vet at ensomhet går ut over livskvaliteten både fysisk og psykisk. Nyere forskning tyder på at lengre perioder med ensomhet kan øke forekomsten av hjerte- og karsykdommer, depresjon og demens. Med andre ord er risikoen for alvorlig sykdom og tidlig død økende dersom man føler seg ensom over lengre tid.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- styrke arbeidet med å skape felles arenaer med hovedvekt på fellesskap og vennskap i samarbeid med frivillig sektor
- prioritere ulike ordninger som besøksvenn, middagsvenn og turvenn
- etablere et Frivillighetens hus
- løfte opp innsatsen mot ensomhet og gi det høyere prioritet i det offentlige rom. Ingen eldre skal føle seg ensomme og glemte
- sikre at kommunen i større grad markedsfører tiltak som kurs for eldre i å mestre digitale hjelpemidler, slik at de med utfordringer på området kan fungere bedre i hverdagen

Den digitale hverdag for eldre – og klarspråk i offentlig informasjon

Samfunnet opplever at stadig flere offentlige og private tjenester digitaliseres i økende tempo og omfang, noe som både byr på nye muligheter, men også store utfordringer for mange og da særlig eldre og syke mennesker. Mange eldre er selvsagt jevnlig brukere av digitale tjenester, men terskelen for å kunne ta i bruk alle digitale tjenester som allerede finnes, er for flere eldre vanskelig å håndtere.

Det digitale utenforskapet øker med alderen. Det er derfor grunnleggende at kommunen, det øvrige offentlige og private virksomheter, legger til rette for at alle fortsatt skal kunne være tilkoblet gjennom hele livsløpet og få de tjenester og den informasjon man har rett til og krav på.

Den eldre befolkningen i Stavanger skal ha tilgang til relevant, forståelig, oppdatert og pålitelig informasjon fra alle kommunale tjenesteområder. Språket som brukes i informasjonen skal være på et nivå at alle mottakere forstår budskapet klart og godt.

Stavanger Arbeiderparti vil:

- øke tilbudet av tiltak for å redusere det digitale utenforskapet
- sikre at eldre over en viss alder, for eksempel fra 70 år eller ved behov, må gis bedre mulighet enten privat, hos frivillige organisasjoner eller i offentlig regi, til å kunne tilegne seg digital-/IT-kompetanse i sitt nærmiljø. Bydelshus og andre aktivitetshus bør brukes til slik opplæring. Personer fra frivilligheten med datakunnskap vil være en viktig ressurs i denne sammenheng.
- vurdere å gi støtte til kjøp av nettbrett til minstepensjonister og uføretrygdete
- sikre at kommunen tilbyr hjelpeløsninger på telefonen som eldre kan bruke

- 1213 • jobbe for at de som ikke kan bruke digitale tjenester, eksempelvis på grunn av alder eller sykdom, i
- 1214 størst mulig grad får tilgang til offentlig informasjon og tjenester i brev/papirform. Det kan også
- 1215 være tilgang på personlig kontakt enten via telefon eller ved fysisk oppmøte, som eksempelvis et
- 1216 innbygger-/publikumstorg i kommunal/offentlig regi
- 1217 • gjøre informasjonen om frivillige gruppers aktivitetstilbud lett tilgjengelig
- 1218 • sikre at all relevant informasjon mellom kommunen og innbyggerne er laget slik at alle eldre nås
- 1219

1220 Helse- og omsorgstjenester

1221 Eldre skal få god hjelp og helhetlig støtte når de trenger det, og de skal oppleve mestring og trygghet.

1222 Alle kommunedelene bør ha tilgang til en seniorveileder. Seniorveilederne kan gjennom samtaler rådgi,

1223 veilede, og være et kontaktpunkt med de eldre. Det kan styrke mulighetene til å bo trygt hjemme lengst

1224 mulig samtidig som de opplever å ha en aktiv og meningsfull hverdag.

1225

1226 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1227 • bygge nye dagsentre i Stavangers ulike kommunedeler
- 1228 • framskynde byggingen av et nytt sykehjem i Jåttåvågen
- 1229 • aktivt styrke tilgangen på fastleger i kommunen
- 1230 • styrke grunnbemanningen i sykehjem og hjemmebaserte tjenester
- 1231 • ha sykepleier med spesialutdanning, fysioterapeut og tilsynslege tilgjengelig ved alle sykehjem
- 1232 • sikre at heltidsstillinger blir normalen i helsesektoren
- 1233 • gjennomføre et prosjekt med studentdrevne sykehjemsposter. Studentene skal være en aktiv ressurs
- 1234 med å hjelpe eldre og syke til å mestre hverdagsutfordringer.
- 1235 • sikre sammenheng i helse og omsorgstjenestene, herunder; forebygging,
- 1236 omsorg/ernæring/pleie/behandling, etc.
- 1237 • styrke samarbeidet med brukere og pårørende for å;
- 1238 • øke de eldres selvstendighet og mestring i hverdagen
- 1239 • styrke elderrådgivertjenesten i kommunen
- 1240 • sikre at tilbudene til eldre som bor hjemme og som bor på sykehjem er i tråd med intensjoner og
- 1241 vedtak. Dette gjøres gjennom kvalitetsoppfølging av alle kommunale tjenester
- 1242 • styrke besøkstilbudet til ensomme eldre, både hjemmeboende og de som bor på sykehjem. Dette
- 1243 skal skje gjennom et samarbeid med pårørende og frivillige organisasjoner
- 1244

1245 Motvirke vold og overgrep mot eldre

1246 Mange utsettes for overgrep fra sine nærmeste uten at andre er klar over det. Overgrep finner sted både

1247 hjemme og på sykehjem. Forskning om personlig trygghet og livskvalitet blant eldre hjemmeboende viser at

1248 vold og overgrep i den eldre delen av befolkningen fortsatt er et usynlig samfunnsproblem. Forskningen

1249 synliggjør klare sammenhenger mellom voldsutsatthet, uhelse og fysisk og sosial fungering. Eldre som har

1250 vært utsatt for alvorlig fysisk vold eller alvorlige seksuelle overgrep tidligere i livet, er mer voldsutsatt også i

1251 eldre år. Dessuten kontakter voldsutsatte eldre i liten grad tjenesteapparatet for hjelp.

1252

1253 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1254 • kartlegge omfanget av vold mot eldre i kommunen
- 1255 • skaffe kunnskap om uønskede hendelser knyttet til vold, overgrep og forsømmelser mot beboere på
- 1256 sykehjem
- 1257 • styrke lederskapets betydning for å fremme og følge opp pasientsikkerhet i sykehjem
- 1258 • fremme en rekke handlingsrettede tiltak, herunder; kursing av personalet i hjemmehjelpstjeneste og
- 1259 i sykehjem, opprette krisetelefonvakter, og gjøre steder de eldre kan henvende seg lett tilgjengelige
- 1260

1261 Bolig og botilbud

1262 Kjente miljøer og tilpassede omgivelser fremmer trygghet. Ved tilrettelagte botilbud ønsker Stavanger

1263 Arbeiderparti å legge grunnlag for at flere mestrer hverdagen i eget hjem. Dessuten legge til rette for

1264 boligbygging som skaper fellesskapsløsninger i bomiljøet, motvirker ensomhet og som fremmer kontakt
1265 mellom beboerne og generasjonene.
1266

1267 **Stavanger Arbeiderparti vil:**

- 1268 • utvikle en mer variert og aldersvennlig boligbygging
- 1269 • stille krav til utbyggere om et tilstrekkelig antall alderstilpassede boliger
- 1270 • opprette flere bofellesskap med heldøgns bemanning
- 1271 • øke bruken av velferdsteknologi for å kunne bo hjemme lengre
- 1272 • planlegge omsorgsboliger og bofellesskap for de som ikke får tilbud om langtidsplass på sykehjem
- 1273 innlemmet i områder med andre boliger, barnehager og studentboliger
- 1274 • skape aldersvennlige uteområder i boligstrøk med lett tilgjengelighet for de med dårligst førlighet
- 1275 • sørge for grønne områder i nye boligstrøk hvor flere generasjoner kan være og møtes
- 1276

1277 Eldre med minoritetsbakgrunn

1278 Mer enn en femdel av Stavangers befolkning har minoritetsbakgrunn, noe som er godt over
1279 landsgjennomsnittet. Både andelen minoriteter, og sammensetningen av gruppen med innvandrerbakgrunn,
1280 varierer mye mellom bydelene. Eldre innbygges etnisitet og kulturbakgrunn påvirker i noen grad
1281 helseutfordringene, men dette er et område hvor det er behov for mer kunnskap.

1282 Fremover vil Stavanger oppleve at det blir flere eldre med minoritetsbakgrunn, og det er behov for mer
1283 kunnskap om hva dette vil bety for utviklingen av kommunale tjenester, særlig knyttet til kulturkompetanse,
1284 integrasjon og deltakelse i lokalsamfunnet.
1285

1286 **Stavanger Arbeiderparti vil:**

- 1287 • gjennomføre en bred kartlegging av levekårene hos eldre med minoritetsbakgrunn, inkludert sosial
- 1288 integrasjon og samfunnsdeltakelse
- 1289 • aktivt vurdere og planlegge tilbud til disse som er tilpasset deres behov, ønsker og kulturelle
- 1290 bakgrunn
- 1291

1292 Kultur- og velferdstilbud

1293 Et mangfoldig og levende tilbud er en forutsetning for en aldersvennlig by. Stavanger Arbeiderparti vil
1294 arbeide aktivt for at flest mulig, uavhengig av inntekt og alder, kan delta i dette tilbudet, og styrke
1295 samarbeidet med frivillig sektor for å sikre deltakelse fra de grupper som møter vansker med å kunne delta i
1296 Stavangers rekreasjons-, kultur- og velferdstilbud.
1297

1298 **Stavanger Arbeiderparti vil:**

- 1299 • utvikle modeller for aktivitetssentre med samlede kultur- og velferdstilbud
- 1300 • øke tilbudet for eldre innbyggere på Sølvberget
- 1301 • sikre at kino, konsert og teatertilbudene kan nås av alle aldersgrupper
- 1302 • styrke tiltak som Pensjonistuniversitetet
- 1303 • ha tiltak og kampanjer som bidrar til at eldre motiveres til å bruke kulturtilbudene
- 1304

1305 Arbeidsliv og livsfasepolitikk

1306 Mange ønsker å jobbe lengre enn til normal pensjonsalder for sin yrkesgruppe, og noen ønsker å jobbe
1307 under uendrede forhold til de går ut av arbeidslivet. Andre ser det derimot som formålstjenlig å endre noe
1308 på arbeidstiden og arbeidsoppgaver, og vil ha større fleksibilitet med eksempelvis hjemmearbeidsdager.

1309 Slike individuelle avtaler kan dermed bidra til at den ansatte blir stående lengre i jobben, at verdifull
1310 kompetanse blir værende lengst mulig, og at man kan forlenge sin arbeidskarriere. En best mulig tilpasning
1311 er avhengig av at begge parter er løsningsorienterte til beste for virksomheten og den ansatte.

1312 Alle offentlige virksomheter bør utarbeide en livsfasepolitikk som sikrer og er til beste for både virksomheten
1313 og eldre ansatte.
1314

1315 **Stavanger Arbeiderparti vil:**

- 1316 • fremme fleksible arbeidstidsordninger og arbeidsforhold
- 1317 • sikre jevnlig oppfølging og livsfaseintervjuer mellom den ansatte og virksomheten
- 1318 • støtte innsatsen med etter- og videreutdanning der dette ses nødvendig for å bevare og styrke
- 1319 kompetansen i virksomheter

1320

1321 Støtte de pårørendes innsats

1322 De pårørendes hjelp er viktig for at mange syke og ofte eldre mennesker skal kunne bo best mulig, ivareta
 1323 egen helse og kunne leve meningsfulle liv i kjente og kjære omgivelser.

1324 Det er vanskelig å omsette de pårørendes innsats i kroner og øre, men vi vet at for hver måned og hvert år
 1325 en svekket eller syk person kan utsette et opphold i sykehjem eller annen institusjon, vil samfunnet spare
 1326 store midler og ressurser på denne innsatsen.

1327 For mange av oss er frivillig innsats som pårørende noe vi bidrar med ved behov. Mange pårørende sier at de
 1328 har vansker med å få kontakt med, eller ikke blir hørt eller sett av det offentlige, og at samarbeid med
 1329 kommunens fagpersonell kan være begrenset og vanskelig å få til å fungere.

1330

1331 Utvidet og bedre støtte til de pårørende er ikke en erstatning for det offentliges plikter og ansvar etter helse-
 1332 og sosiallovgivningen. Vi vet at mange pårørende både ønsker å bidra og at det offentliges tilskudd ikke
 1333 alltid strekker til å nå alle som trenger hjelp til enhver tid. Derfor er det viktig å anerkjenne og bidra til å lette
 1334 de pårørendes frivillige innsats. Samtidig skal tilbudene utbygges for å ivareta kommunens ansvar og roller
 1335 innen helseomsorg på en best mulig måte.

1336

1337 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1338 • utvikle et «Pårørende-løft» for å sikre at også de som påtar seg denne typen frivillig innsats skal
- 1339 kunne leve verdige liv og ha trygge vilkår og økonomi, og kunne regne med tilstrekkelig hjelp fra
- 1340 kommunen
- 1341 • styrke samarbeidet mellom kommunal og offentlig helsetjeneste slik at det blir lettere for de
- 1342 pårørende å oppnå bistand og kontakt med hjelpeapparatet
- 1343 • sikre at kommunen og det offentlige må bidra til mer informasjon om hvilke støtte- og hjelpetiltak
- 1344 som finnes slik at disse både er lettfattelige og lett tilgjengelige ved behov
- 1345 • arbeide for at det opprettes en Pårørendekontakt for eldre med ansvar på kommunedelnivå slik at
- 1346 kontakt og kommunikasjon mellom det offentlige hjelpeapparatet og helsevesen og de pårørende
- 1347 blir styrket og mer systematisert

1348 Ulikhet og barnefattigdom

1349

1350 I Stavanger lever det flere tusen barn i familier med lavinntekt. For Stavanger Arbeiderparti er det helt
 1351 grunnleggende å jobbe for å utjevne forskjellene, styrke fellesskapet og skape muligheter for alle - uavhengig
 1352 av bakgrunn og økonomi. I lys av krevende økonomiske tider, er det viktig at samfunnet tar en viktig rolle for
 1353 å forhindre at mennesker faller utenfor både økonomisk og sosialt.

1354

1355 Derfor ønsker vi å satse på universelle ordninger, slik at alle barn og unge får delta uavhengig av familiens
 1356 økonomi. Utenforskap og forskjeller oppstår i ung alder. Derfor er det viktig at vi sikrer muligheter, og jobber
 1357 for tidlig innsats i starten av livet. Siden det politiske skiftet i 2019 har universelle ordninger, som gratis SFO
 1358 for alle førsteklassinger, skape et av landets billigste SFO for 2-4. klasse, sikre søskenmoderasjon mellom
 1359 barnehage og SFO, opprette gratis sommertilbudet «Barnas sommer», gratis skolemat, og mye mer, vært
 1360 kjernen for våre satsinger mot utenforskap og ulikhet.

1361

1362 I neste periode vil vi fortsette å utvikle våre satsinger, samtidig ønsker vi nye prioriteringer i kommunen for å
 1363 skape mer inkludering og jobbe for å utjevne forskjellene.

1364

1365 Stavanger Arbeiderparti vil:

- 1366 • styrke leksehjelpordninger og sikre tilstrekkelig voksenhjelp i dem
- 1367 • styrke og videreutvikle arbeidet med å redusere levekårsforskjellene i alle kommunedeler

- 1368 • videreføre områdesatsingene/ levekårsløftene i Hillevåg, Storhaug og Kvernevik
- 1369 • sikre at barn med minoritetsbakgrunn behersker norsk før skolestart
- 1370 • øke antallet familiekoordinatorer
- 1371 • vurdere om også lavinntektsfamilier som ikke lever i vedvarende lavinntekt kan få
- 1372 familiekoordinator. Vurdere å ta inn flere familier med minoritetsbakgrunn. Det har vist seg til nå at
- 1373 det er en overvekt av minoritetsfamilier som trenger familiekoordinator.
- 1374 • styrke innsatsen rettet mot barn i lavinntektsfamilier i kommunen
- 1375 • styrke samarbeidet mellom kommunen, frivilligheten og næringslivet for å inkludere flere med
- 1376 minoritetsbakgrunn i arbeidslivet
- 1377 • at alle sosialhjelpsmottakere får en rett til aktivitet som bidrar til å kvalifisere for arbeidslivet, og
- 1378 vurdere økonomiske incentiver for slike aktiviteter
- 1379 • styrke og videreutvikle Ungjobb slik at flere ungdommer får en trygg start i arbeidslivet
- 1380 • sikre tilstrekkelige ressurser til Johannes Læringssenter som arena for kvalifisering til videre
- 1381 utdanning og arbeid
- 1382 • prøve ut et prosjekt med en velkomstklasse i nærskolen hvor mindreårige enslige asylsøkere
- 1383 inkluderes i nærmiljøet fremfor å starte på Johannes Læringssenter
- 1384 • videreutvikle «Leie til eie»-prosjektet med særlig søkelys på barnefamilier og aleneforsørgere slik at
- 1385 det skaper mer stabilitet for barn, familier og nabolag
- 1386 • beholde gratis SFO for 1.trinn og redusere pris på 2-4.trinn - med mål om å gjøre 2. klasse gratis
- 1387 • videreutvikle gratis skolemat for enda flere skoler
- 1388 • sikre gode og gratis sommertilbud i kommunen som «Barnas sommer»
- 1389 • vurdere å innføre gratis kjernetid i barnehagen for alle ett- og toåringer
- 1390 • sikre en forutsigbar økonomisk støtte til drift av matutdeling i regi av matsentralen